

KAPITOLA DRUHÁ

Labutí píseň

NIKDY JSEM si nebyla jistá, zda se mi život zdá, nebo jestli naopak žiju ve snu. Večer jsem usínala, jako by mě do vody hodil. Ráno jsem jednoduše otevřela oči a pokračovala v plavání. Neměla jsem však ani trochu rozostřenou mysl. Dokázala jsem se dobře soustředit. Sny jsem zkrátka prožívala jako něco, co spoluvytváří realitu každodenního života. Mívala jsem totiž tak živou fantazii, že mi častokrát připadala skutečnější než skutečnost sama.

Tu noc, co jsme v lese našli hořčáky, se mi zdálo, že tancuji v měsíčním svitu na břehu hlubokého jezera. Stříbrná hladina zrcadlila kosmické koleso. Táhlá, nostalgická melodie se rozléhala po nebesích. Housle a hoboje lkaly. Roztáhla jsem paže jako křídla a plachtila v kruhu nad nehybnými vodami, až vířící bubny oznámily příchod prince. Chystala jsem se mu právě vrhnout do náruče, když matčin hlas přerušil moje snění.

„Vstávej Trumpetko! Je první školní den.“

Chvilku mi trvalo, než jsem si uvědomila, že neodbytné bubnování uvnitř mé hlavy je ve skutečnosti mechanický budík v ložnici rodičů.

„Vezeme dneska Martu na autobusové nádraží.“ Máti ze mě strhla peřinu. „Pospěš si. Za půl hodiny vyrážíme.“

Promnula jsem si oči a vyskočila z postele. Za zvuku kakofonie naší domácnosti jsem zahájila tanec ranního rituálu. V Martině pokoji třískly dveře a ozvalo se bouřlivé kloktání splachovaného záchodu. Máminy pantofle pleskaly dolů po schodech jako kastaněty. V koupelně šuměla voda z kohoutku. Otec si odkašlával a poklepával o umyvadlo holícím strojkem.

Přitancovala jsem valčíkem ke skříni a oblékla si své nejlepší šaty, modré s bílými puntíky a volánky. Sotva jsem na nich zapnula všechny knoflíky, spěchala jsem zkontrolovat svůj obraz v zrcadle pokrývajícím přední stěnu haly. Byl to starožitný kus, vyřezaný ze dřeva, který otec zachránil ze smetiště a nechal restaurovat. Pozlacený rám zrcadla se podobal vstupní bráně na zámku. Každý den jsem před ním tančila na špičkách a představovala si, že účinkuji na scéně Národního divadla. Hned po ránu jsem vysekla pár bezchybných piruet a uzavřela svoje sólo poklonou neviditelnému publiku. Sotva se utišil neslyšitelný, bouřlivý potlesk, rozdělila jsem si kaštanové vlasy uprostřed pěšinkou a upletla si po stranách copy. Každý vlásek jsem pečlivě spoutala do gumičky a zpevnila účes pomocí pírek a mašlí.

„V kolik hodin říkála maminka, že musí být Marta na Florenci?“ Za zády jsem viděla otce pospíchat do garáže. Měl na sobě slušivý oblek. S čerstvě oholenou tváří vypadal jako fešák. Do nosu mi vnikla vůně kořeněné kolínské.

„V půl devátý.“ Informovala jsem ho. *„Já mám být v deset na Rejdišti.“*

O patro výš se máti hádala se sestrou.

„Nepotřebuju poslouchat tvoje rady. Je mi už dvacet.“ Slyšela jsem Martu křičet.

„Někdy úplně zapomínám, jak jsi velká.“ Matčin hlas ostře rezonoval schodištěm. *„Chováš se pořád jako puberták.“*

Vůbec mě nepřekvapovalo, že sestra nechala balení kufrů na poslední chvíli. Chystala se do Liberce, kde měla nastoupit ke studiu na fakultě mechanického inženýrství. Výběr vysoké školy s technickým zaměřením nebyl motivován její zálibou v matematice či deskriptivní geometrii. Marta se zkrátka potřebovala dostat co možná nejdál z domu. Vysoká škola textilní blízko východoněmecké hranice se nabízela jako nejvíce vzdálená ze všech nabízených možností a nevyžadovala přijímací zkoušku.

O chvíli později se za mnou v zrcadle zjevil matčin obraz. Fialový kostýmek s hedvábem, šedivou blůzou jí padl jako ulitý. Vypasované sáčko jí obepínalo štíhlý pas. Pozorovala jsem ji, jak si nazouvá pár lakových lodiček. Na hlavu si pak nasadila černý klobouk. S aristokratickým gestem přizpůsobila úhel široké krempy, aby jí házela ten správný stín do obličeje.

„Vypadáš jako královna.“ Byla jsem na ni hrdá.

„Nepřebáněj, *Trumpetko*.“ Smála se. „Trochu jsem se naličila. To je všechno.“

Kromě talentu vařit vybrané pokrmy ze zbytků měla máti také schopnost oblékat se podle poslední módy do šatů a klobouků z výprodeje.

„*Tak co. Jak mi to sluší?*“ Marta vkročila do zrcadlí se kompozice s kufrem. Měla na sobě černé, elastické tričko bez podprsenky a zelenou minisukni s žlutými pruhy. Její řasy byly tak obtěžkané maskarou, že měla co dělat, aby udržela otevřené oči.

„*Co ti mám na to říct?*“ Máti rezignovaně povzdechla. „*Jsi už přece dospělá.*“

Všechny tři jsme namířily do garáže.

Otec tam zrovna uděloval technické instrukce svému zaměstnanci. Richard Hába byl vysoká mánička s koleny do X a tlustými brýlemi. Mastný věneček dlouhých vlasů mu korunoval blýštivě plešaté temeno. Měl na práci provozovat aparaturu, zatímco otec přes týden běhal po úřadech a sháněl odbyt na antistat.

„*Dobré ráno, Martičko.*“ Richard málem spadl z žebříku, když spatřil sestřin vzdouvající se výstřih. Hlavní důvod, proč se od otce nechal najmout za mizernou výplatu, byla jeho beznadějná láska k Martě. „*Můžu ti pomoci s kufrem?*“ Pospíchal jí naproti.

„*Když jinak nedáš.*“ Sestra mu vznešeně podala zavazadlo, jako by mu prokazovala službu. „*Můžeš to hodit do kufru.*“

Následovala jsem všechny ven k naší žluté a rezavé škodovce. Typicky normalizační vozidlo vypadalo jako plechovka od sardinek na kolech. Vpředu mělo dva páry kulatých světlometů a vzadu nespolehlivý motor.

„*Nezapomeň zkontrolovat destilační kolonu, Ríšo.*“ Otec vyfoukl cigaretový kouř z okénka a pokusil se nastartovat. „*Vrátím se brzo odpoledne.*“

Motor sípavě zakašlal a odmítl naskočit.

„*Vypadá to, že mě budeš muset roztlačit, kamaráde.*“

Otcova prosba zněla spíš jako příkaz.

Vyhrnula jsem si rukávy a šla Ríšovi na pomoc. Tlačili jsme Škodovku ulicí, zatímco máti s Martou za námi běžely na podpatcích. O minutu později studený motor triumfálně

zaburácel a z výfuku se na nás vyvalil smradlavý kouř. Viděla jsem otce, jak netrpělivě gestikuluje, abychom naskočily. Utíkala jsem ke dveřím jedoucího auta a hodila šipku na zadní sedadlo. Máti s Martou přidaly do kroku a následovaly můj příklad.

„Měj se tady bezky, Ríšo.“ Otcův zaměstnanec se rozplynul za oponou zvěřeného prachu a benzínových výparů. *„Aboooj.“*

Zadýchaná máti se naštvane usadila na předním sedadle. *„Neříkal jsi náhodou, žeš minulý týden nechal seřídít motor? Kolik jsi jim tam za to, prosím tě, nechal?“* Pozorovala jsem jí, jak si oprašuje lakové lodičky a narovnává klobouk.

„Ani mi o tom nemluv.“ Otec udeřil do volantu. *„Ty zloději v Mrákotíně mě zase pořádně vypekli. Dal jsem jim fůru peněz, aby mi namontovali nové svíčky, ale nejspíš tam strčili nákej anšus.“* V žlutých očích se mu nebezpečně zablesklo. *„Budu si na ně muset došlápnout.“*

V osmdesátých letech býval rituál roztlačování auta neodmyslitelnou součástí všední rutiny obyčejných lidí. Čím byl model Škodovky novější, tím se zdál náladovější, podobně jako chlapi v modrákách, co v opravnách vesele sabotovali komunistickou ideologii, která vybízela národ k práci pro lepší budoucnost. Za normalizace nejvíce kvetla zahálka, profesionální nedbalost a nepoctivost. *„Lepší vrabec v hrsti, nežli holub na střeše.“* České přísloví tradičně varuje před ambiciózním přístupem k životu. Málomocný automechanik byl tenkrát ochoten riskovat, že si zamaže montérky v poctivé snaze opravit cizí vozidlo. Často ani za peníze ne. Jestli někdo za normalizace jezdil ve funkčním autě, byli to především samotní opraváři. Na to, aby se mazlili s vlastním motorem, líní nebyli.

„Tati zpomal!“ Marta křičela hrůzou, sotva jsme vystartovali napříč poli směrem k Praze. *„Vždyť nás všechny zabiješ.“*

Otec šlápnul vyjícímu motoru na krk, jako by jej trestal za jeho předchozí neposlušnost. S plynovým pedálem u podlahy dokázal ze stařícké Škodovky vymačkat maximální výkon. Jako bývalý taxikář byl sběhlý v porušování dopravních pravidel. Drze jsme předjížděli každého, kdo nám stál v cestě. Zprava i zleva. Doslova jsme prolétli podél šedivého panoramatu paneláků a kouřících komínů a jen o vlásek proklouzli zacpanou křižovatkou na Smíchově, o setinu vteřiny dřív než se oranžové světlo na semaforu změnilo v červené. Přejeli jsme Palackého most po tramvajových kolejkách, když se po levé straně vynořily Hradčany, tyčící se nad Vltavou jako pohádkový zámek.

„Do prdele.“ Blikla červená a otec musel zašlápnout brzdy. „*Takhle to nestihneme.*“

Jakmile se signalizace konečně změnila na zelenou, raději jsem zavřela oči a zadržela dech v předtuše blížící se mořské nemoci. Otec se úspěšně vyhnul několika čelním nárazům, než se bleskově prokličkoval hustým provozem. Spáchal přitom moře přestupků, ale podařilo se nám dorazit na Florenc před odjezdem autobusu z nástupiště číslo 8.

„*Tak teda čau.*“ Sestra nás jednoho po druhém olíbala jako hollywoodská hvězda. „*Pošlu vám pohlednici.*“ Hrdě vystoupala po schodech a podala řidiči jízdenku. Rezavý autobus se najednou rozklepal jako v zimnici. Následovala divoká kanonáda z výfuku, než stařícké vozidlo zmizelo v mraku černého kouře.

„*Tak a to by bylo.*“ Matčiny oči se zalily slzami. „*Jedno ptáče vyletělo z hnízda.*“

„*Nebud' smutná, Alice.*“ Táta ji objal kolem vosího pasu. „*Vrátí se dřív, než myslíš.*“

Rodiče se políbili. Hezky jim to spolu slušelo.

„*Co máte teďka v plánu?*“ Otec se vždycky uměl rychle oprostít od citových nálad a přejít k praktickým záležitostem. „*Můžu vás hodit na Rejdiště.*“ Vytáhl si rukáv, aby se podíval na hodinky.

„*Ne, ne. Radši přijdeme pěšky.*“ Máti se smutně usmála. „*Máme dost času.*“

„*Tak jo. Tfu, Tfu, Tfu. Trumpetko.*“ Uplívl si na zem a předstíral, že mě kope do zadku, aby mi popřál štěstí. „*Čert tě vem.*“

Dívaly jsme se za ním, dokud nenaskočil do auta a nezmizel za rohem. Posléze jsme s máti přešly na druhou stranu autobusového nádraží pozdravit babičku Helgu v jejím kiosku.

„*Mirándo! Ty moje děvcho zláta.*“ Babička vykřikla krátkým zobákem, když nás uviděla ve dveřích. „*Tož to je překvapení, to si snad ani nezasloužím.*“ Kousavě dodala směrem k máti. „*Koupila sis nový kostymek, Alice? Musel asi stat majlant.*“

Otcova matka se na začátku sedmdesátých let rozhodla rozvést a v touze začít nový život se přestěhovala z hornické Ostravy do Prahy. Děda ji navzdor jejímu odmítnutí nepřestal milovat. Následoval ji do hlavního města, kde mu o pár let později zlomené srdce navždy vypovědělo službu. Babi Helga vypadala jako temně atraktivní veselá vdova, ačkoli jí bylo už přes šedesát. Nosívala křiklavé rtěnky a nehty identické barvy. V uších se jí trpytily zlaté kruhy

a na prstech masívní prsteny. Opálená ňadra v podprsence se jí dramaticky dmula z hlubokého výstřihu. Přeslazené lichotky, jimiž zahrnovala pánské zákazníky v kiosku, jí nepochybně vydělávaly balíky peněz. Dívala jsem se, jak se naklání přes pult a shrabuje tučné spropitné za každou laskonku a ohřátý párek na talířku.

„Tož kde je moje zlatičko, Martička?“ Chtěla vědět. *„Jakto, že se se mnou nepřišla rozloučit? Ani nevíš, jak mi tady bude scházet.“* Babička si dojatě otřela neviditelné slzy z očí.

„Snad už to bez Marty nějak zvládneš.“ Trpce pravila máti.

Sestra si během prázdnin přivydělávala na kapesné v babiččině kiosku. Zdědila po Helze nejen obrovské poprsí, ale i podnikatelský talent. Byla to právě babi, kdo vnuknul Martě nápad nosit elastická trička bez podprsenky.

Následkem toho sestra zlomila prodejní rekord a také matčino srdce.

„Tož přece víš, že jsem se nikdy nebala robit přesčasy.“ Helga našpulila rudé rty. *„Mně totiž nikdy nikdo nic zadarmo neda. A jak je na tom muj synek? Asi mu podnikání sype, když si můžeš dovolit kupovat nove hadry.“*

Babička svojí snachu neměla dvakrát v lásce. Fronta nedočkavých zákazníků matku naštěstí osvobodila od povinnosti pokračovat v konverzaci.

„Minutku. Hned jsem u vas.“ Helga vrhla neodolatelný úsměv na postaršího klienta a vytáhla zpod pultu balíček v hnědém papíru. *„Upletla jsem je pro tebe ve volnem čase.“* Přímo zářila babičkovskou pýchou, když mi podávala dárek. *„Použila jsem na to nejlustší vlnu, aby ti bylo teplučko, až budeš skakat na sale.“*

„Díky babi.“ Vytáhla jsem pár ručně pletených návleků. *„Ty jsem přesně potřebovala.“*

Helga bývala obyčejně příliš vytížená, než aby měla čas hrát si na mojí babičku. Každý týden chodila na rande s jiným nápadníkem a její hlavní starost byla vypadat stále mladě. Většina jejích pokusů prokázat mi laskavost končily katastrofou. Tentokrát však babička překonala všechna očekávání. Bylo vidět, že se nade mnou doopravdy zamyslela. Nevěděla jsem, jak jí dostatečně poděkovat.

„Dobře. Dobře. Jsem rada, že si rada.“ Helga pózovala v roli milující babičky jako herečka v oblíbeném seriálu. *„Další. Kdo je na radě? Čím vam mohu posloužit?“* Zaštěbetala směrem k

prošedivělému pánovi v čele fronty. „*Kafíčko s rumem a dva kousky sacheru? Tak to bude dobromady osm korun šedesat.*“

„*Nashledanou.*“ Máti mě vzala za ruku.

Na nábřeží jsme se vydaly proti proudu řeky. Za gotickým klášterem svaté Anežky jsem se zastavila před nemocnicí na Františku, abych se předsvědčila, jestli panel okna ve třetím patře vyzařuje fluorescentní světlo. Mámin táta tu dříve pracoval jako primář. Modrá světla v okně znamenala, že se na operačním sále pracuje. Líbila se mi představa, že můj děda zrovna někomu zachraňuje život.

„*Nejspíš už bude v důchodu.*“ Mínila máti.

„*Škoda, že ho nemůžeme jít pozdravit.*“ Povzdechla jsem si. „*Děda by na mě byl určitě moc brdý, kdyby věděl, že se mi podařilo složit zkoušky na baletní konzervatoř.*“

Dědečka jsem potkala jenom jednou, když mi byly čtyři roky. Máti mi o něm pořád krásně vyprávěla, až se mi ji jednoho dne podařilo přesvědčit, abychom ho přepadly v práci. Ačkoliv se nejprve tvářil nepřístupně, nakonec pan primář docela okřál. Moc hezky jsme si popovídali a dokonce nás pozval na oslavu svých sedmdesátých narozenin. O týden později, když jsme se za ním vrátily do nemocnice, nakvašeně odmítl naše dárky a zabouchl nám dveře kanceláře před nosem. Rudá knežna dědu pravděpodobně přiměla k změně postoje, což mě upřímně mrzelo. Bývali bychom si skvěle rozuměli. Měli jsme toho tolik společného.

„*Tátovi by se určitě líbilo, kdybys jednou tančila v Labutím jezeře.*“ Máminy oči se zamlžily. „*Má tenhle balet ze všech nejradši.*“

Hejno bílých ptáků přistálo na hladině pod Čechovým mostem.”

„*Podívej, mami!*“ Vykřikla jsem. „*Čtyři labutě. Jako v Pas de Quatre.*“

„*To je zvláštní náhoda.*“ Máti si nevěřicně otřela oči. „*Doufejme, že je to dobré znamení.*“

Sídlo konzervatoře stálo na nábřeží ve stínu slavnějšího Rudolfiny. Z otevřených oken žluté budovy se zelenou střechou se linula symfonie zmučených nástrojů. Naproti přes ulici se za zdí černaly náhrobky židovského hřbitova.

„Počkejme ještě chvílku.“ Udělala jsem krok zpátky od vstupních dveří. „Co myslíš, mami. Zvládnu to?“ Zpotily se mi ruce. Nastal čas překročit hranici ze světa bezstarostného dětství a vstoupit na bitevní pole profesionální soutěživosti.

„Neboj, Trumpetko.“ Máti mi stiskla rameno. „Kdyby se ti tam nelíbilo, můžeš se vždycky vrátit do normální školy.“ Podobně jako páter Ondřej, nikdy nebyla úplně přesvědčená, že bych měla zasvětit život baletu.

Točící dveře nás hrozily semlít jako obří mlýnek na maso. „Kampak? Kampak?“ Z okénka budky vedle hlavního schodiště vykoukl vrátný s vizáží řezníka.

Dole na chodbě štěbetala skupina dívek v doprovodu svých matek. Pečlivě vyparáděné jako panenky. Každá z nich se honosila jiným komplikovaný účesem z pletených copánků, sponek a mašliček. Sotva mé budoucí spolužačky spatřily matčin klobouk, náraz utichly a zvědavě natáhly krky, aby si mě prohlédly.

„Ahoj holky.“ Většinu z nich jsem znala z baletní přípravky Národního divadla, kam jsem od šesti let dvakrát týdně chodila trénovat grand-battementy u tyče. „Není to prima, že se tu zase setkáváme?“

Účinkovaly jsme spolu v dětských rolích na slavném jevišti, ale ani jedna z nich se ke mně nechovala moc kamarádsky. Pocházely z lepších pražských rodin a dívaly se na mě skrze prsty. Považovaly mě za vetřelce z venkova. Jejich otcové tvořili špičku společenské hierarchie a jejich načančané matinky zásadně nakupovaly v „Tuzexu“, což byla tehdy jediná obchodní síť v zemi, kde se nalézaly kvalitní výrobky ze Západu. Muselo se tam ale platit speciálními poukázkami, zvanými bony. Ty mohl člověk oficiálně získat pouze výměnou za západní valuty, k nimž měli především přístup příslušníci podsvětí a nebo privilegovaní občané socialistické republiky, jako například moje babička, Rudá kněžna.

„Kde se tady bereš, Mirando?“ Bledé děvče v brusu nových Leviskách a anglicky popsaném tričku od Benettonu mě obdařilo sacharínovým úsměvem. „V životě by mě nenapadlo, že se ti podaří prolézt třemi koly přijímaček.“

Ivanka Chudáková byla dcera prominentního člena politbyra. Odjakživa jsme spolu byly na meče. Chudákovi bydleli v luxusní vile na Hanspaulce. Vlastnili několik obrazů z dílny Picassa a zásadně trávili prázdniny u moře v Itálii. Ivana tradičně ohrnovala nos nad mým obnošeným oblečením a vysmívala se mi, že se jako jediná z baletek nemohu pochlubit

žádnou uznávanou celebritou v rodině. Mívali jsme sice bernardýna, který během svého života propůjčil tvář řadě úspěšných českých filmů. Ivanka však Baryka nepočítala jako záviděníhodnou přízeň.

„Tebe tobo nenapadá.“ Časem jsem se naučila odpálkovávat všechny její jedovaté poznámky. „Zato mě vůbec nepřekvapuje, že tě tady vidím. S konexema tvýho otce.“

Ve vzduchu visela těžká vůně drahých parfémů. Ivana nemohla vymyslet žádnou vtípnou odpověď a trapně se zahihňala. Otočila jsem se k ní zády, abych se přivítala s ostatními, méně nafoukanými holčičkami a i máti se na chvíli podařilo vytvořit zdání plynulé konverzace s jejich nafintěnými matkami.

„Máme tady všechny studentky prvního ročníku?“ Obloustlá učitelka s obličejem posetým pihami se jala počítat stádečko baletek. *„Zdá se, že nikdo nechybí. Můžete mě následovat do auditoria.“* Zavelela. *„Chlapci tam už na vás čekají.“*

Matky neprodleně obklopily pihatou učitelku a zahrnuly ji svým šarmem. Zvuk vysokých podpatků se rozléhal auditorem. Každá z dam se snažila protlačit do první řady společně s dcerunkou. Balet se v mnohém podobal politice. Diplomacie a dárky v něm hrály klíčovou roli. Falešné lichotky a přísliby různých výhod dokázaly otevřít srdce učitelů. Byla jsem si jistá, že nejedna z mých spolužaček složila náročné přijímací zkoušky díky tučnému úplatku některému z členů poroty. Řadu z přítomných holčiček jsem si vůbec nepamatovala jako nadané tanečnice. Usadily jsme se s máti v třetí řadě, vedle veteránky baletního světa, paní Varhánkové, která teď doprovázela už druhou dceru na konzervatoř.

„Čest práci, soudružky a soudruzi. Vítejte na tanečním oddělení státní konzervatoře.“ Obézní chlapík předsedal panelu pedagogů na vyvýšeném jevišti. *„Pro ty z vás, kdo mě ještě neznají, připomínám, že se jmenuji Baba a jsem váš nový ředitel.“*

Soudruh Baba si odkašlal do mikrofónu a naškrobil čelo ve snaze formulovat neexistující myšlenky. Připomínal mi zpoceného hrocha s obrovskými nosními dírkami a převislými faldy kolem tlustého břicha.

„To jste věděla, že Baba dřív pracoval jako ředitel varieté?“ Paní Varhánková informovaně šeptala matce do ucha. Nebylo nic, co by tato matka dvou baletek nevěděla. Dozvěděly jsem se od ní, že se bývalá ředitelka školy léta udržela ve funkci díky politické pozici svého manžela, který patřil k staré gardě komunistů. *„Soudružka Bílá sice nebyla žádná primabalerína, ale alespoň*

měla jevištní zkušenost jako sboristka.“ Paní Varhánková žalovala. *„Baba neměl s baletem nikdy nic společného. Zato prej ale není ve straně.“*

Nový ředitel tanečního oddělení ztělesňoval typický příklad nesmyslné doby. Normalizační funkcionáři tehdy žili ve strachu ze změn navrhnutých Gorbačevem. Leckteré instituce se preventivně snažily manévrovat a dávaly příležitost ve vedení mladší generaci kádru. Přestrojka v Praze připomínala tanec se židlemi za zvuku Kalinky, ve kterém byli původní, částečně kompetentní kovaní bolševici postupně nahrazeni zcela neschopnými politickými chameleóny s ostrými lokty.

„Soudruh Baba určitě nevypadá jako milovník baletu.“ Máti se zamračila.

„Kdepak ten.“ Paní Varhánková vyprskla. *„Nedávno v Národním prochrápal celou Šípkovou Růženku.“*

Mezitím bývalý ředitel varieté odhalil svůj plán na vedení baletní školy.

„Vzhledem k tomu, že nám v hlavní budově konzervatoře tradičně chybí prostory, rozhodli jsme se pronajmout několik tanečních sálů v Domě Železničářů.“ Baba bručel do mikrofonu. *„Takže od zítřka žáci prvního ročníku zabývají výuku čtyřhodinovým blokem klasického tance a gymnastiky na Vinohradech. V poledne se autobusem přesunou do základní školy v Podskalské ulici, aby se mohli zúčastnit povinné výuky ostatních teoretických předmětů. Jednou týdně večer bude mít každý z žáků individuální hodinu hry na klavír. V Rudolfinu nám předběžně přislíbili potřebné prostory k výuce.“*

Vlna tichého nesouhlasu proběhla publikem.

„Promiňte.“ Máti neohroženě povstala. *„Podskalí, Vinohrady a Rudolfinum jsou od sebe na kilometry vzdálené. Znamená to, že naše děti budou bez dozoru pobíhat po městě?“*

„Dobrá otázka.“ Soudruh Baba evidentně neměl připravenou žádnou odpověď. *„Děkuji vám soudružko, jakže se jmenujete? Aha. Soudružko Urbanová.“* Otřel si zpoceně čelo kapesníkem a bezradně se otočil k pihaté kolegyni.

Zrzavá učitelka šeptala bezradnému řediteli do ucha instrukce, jako by ve skutečnosti baletní školu řídila ona sama. Přitom se dívala našim směrem a nakonec si něco rychle poznamenala propiskou do zápisníku.

„V pořádku.“ Soudruh Baba zamíchal papíry, které před ním ležely na stole jako mariášové karty. „Samozřejmě se vynasnažíme zajistit našim žákům maximální bezpečnost během častých přesunů.“ Blekotal nepřesvědčivě. „Bobužel náš rozpočet pro tento školní rok je již značně omezený. Některé další otázky?“

„Ne. Děkuji.“ Máti se posadila.

„Nikdo se nebláší?“ Ředitel oddělení zaujal výhružný postoj.

Žádná z brblajících matek se neodvážila zvednout ruku a dát hlasitý průchod svým obavám.

„Výborně.“ Soudruh Baba spokojeně předal mikrofon pihaté učitelce, kterou publiku bodře představil jako soudružku Krůtovou.

„Takže teďko bych vám řekla něco k pravidlům školy.“ Soudružka Krůtová zahájila proslov. „Především si musíte uvědomit, že taneční konzervatoř je přísně výběrová škola.“ Pohledem ocelových očí zmrazila publikum. „Varuji vás, že budeme průběžně sledovat fyzický stav a váhu všech našich studentů a pravidelně známkovat jejich výkony. Na konci každého pololetí porota examínuje všechny žáky a rozhodne, kdo z nich je způsobilý k dalšímu studiu.“ Výraz krutého pobavení jí přelétl přes pihovatou tvář. „Nechci vás samozřejmě strašit, ale každým rokem nás několik dívenek musí opustit.“ Soudružka Krůtová dodala a významně přitom pohlédla na její matku.

V sále zavládlo hrobové ticho. Matky holčiček na sebe vrhaly kradmé pohledy a snažily se uhodnout, která z jejich dcer bude vedením školy vybrána jako příští obětní beránek. Z nějakých důvodů se soudružčina hrozba vůbec netýkala přítomných chlapců. Paní Varhánková nám hned ochotně objasnila, že vzhledem k trvalému nedostatku mužských zájemců o balet se žádný z přijatých kandidátů nemusí obávat vyhazovu.

„S kluky se tu jedná v rukavičkách.“ Šeptla. „Porota nechá projít i kulhavého osla.“

„Nemusím dodávat, že disciplína a dočasnost jsou našimi hlavními kritérii při hodnocení studentů.“ Soudružka Krůtová uzavřela svůj výstup. „Skvělé známky z teoretických předmětů, dobrá klavírní technika jsou jistě další plus. Doufám, že chápete, že se tu zabýváme výchovou světově proslulých tanečnicků.“

Soudruh Baba souhlasně pokýval hlavou než předal slovo další kolegyni, aby nám přečetla seznam zakázaných činností a jídel. Navíc jsme se dozvěděli, jaké vybavení máme denně nosit v školní tašce a co všechno nám rodiče musí zakoupit.

„Křůtová bývala hvězda Babových šou.“ Prozradila paní Varhánková.

„Děláte si legraci?“ Máti byla v šoku. *„Neříkejte mi, že se živila tancem ve varieté?“*

„A co jste čekala?“ Paní Varhánková se hořce zasmála. *„První věc, kterou nový ředitel udělal, jakmile se chopil funkce, byla, že okamžitě vyházel ty nejlepší učitele a natabal si sem místo nich svoje kamarády.“*

Nemohla jsem uvěřit svým uším. Drby paní Varhánkové zněly až příliš informovaně. Matka veteránka nenechala na Babovi nit suchou, ale na konci vítací ceremonie se spolu s ostatními nezapomněla postavit a nadšeně mu zatleskat.

„Potřebuju si zajít na záchod.“ Táhla jsem matku ke dveřím. Připadalo mi, že se mi houpe podlaha pod nohama. Všichni v auditoriu byli v zajetí nějaké role. Nechápala jsem smysl toho představení.

Později jsme mířily s máti k východu z budovy, když jsem před námi spatřila trio rošťáků, hrajících si na honičku uvnitř točících se dveří. Starý vrátný se je bezmocně snažil okřiknout z okénka, ale jeho hlasité výhrůžky připadaly hochům k smíchu. Až pohled na elegantní matku v klobouku v nich zázračně vzbudil respekt.

„Račte prominout, madam.“ Nejhezčí z nich pevnou rukou zarazil mlýn dveří. Měl vysokou, svalnatou postavu a blondaté vlasy. Nebyl o mnoho starší než já. *„Můžete klidně projít.“* Srazil podrážky a uklonil se jako Evžen Oněgin.

Nebyla jsem si úplně jistá, jestli svůj výstup myslí vážně a nebo si z nás před kamarády tropí šprýmy.

„Díků.“ Sklopila jsem oči, když jsem ho mýjela.

„Plešár je na mojí straně.“ Neohroženě se na mě usmál.

Cítila jsem, jak mi rudnou tváře. Málem se mi podlomily kolena a uvnitř dveří se mi zatočila hlava. Byla jsem ráda, když jsem se venku mohla nadechnout čerstvého vzduchu.

„*Co chceš teď dělat?*“ Ptala se máti, když jsme přešly tramvajové koleje směrem k židovské čtvrti. „*Škoda jít domů, když je tak hezky.*“

„*Pojďme si sednout na Staromák.*“ Navrhla jsem.

Ráda jsem se po matčině boku procházela městem. Svým aristokratickým vzhledem k sobě přitahovala pozornost. Když jsme se loudaly Pařížskou ulicí kolem lesklé výlohy Christian Dior, prodavačky uvnitř obchodu zvědavě pokukovaly, jako by v nás tušily nějaké filmové hvězdy. Většina ostatních chodců na sobě měla uniformní, beztvare oblečení z nekvalitního materiálu. Vybledlé, zašedlé barvy tehdy převažovaly v kolektivním ošacení. Ve fialovém kostýmu ručně přešitém z šatů, které jí koupila Rudá knežna v době raného mládí, vypadala máti jako pestrý kolibřík uprostřed hejna vrabců.

Sotva jsme dorazily k radniční věži, orloj začal odbíjet poledne. Sledovala jsem dvanáct apoštolů, dokud všichni neprošli oběma okny. Smrtka pak zatáhla za zvoneček a zlatý kohout zakokrhál na konci představení. Přešly jsme na druhou stranu náměstí, abychom se usadily na schodech pod sochou Jana Husa. Impozantní sousoší oslavovalo českého katolického kněze, upáleného vlastní církví za kacířství, protože si podle Ježíšova vzoru dovolil kritizovat farizejství svých kolegů. Zvěčněný v bronzu, vousatý mučedník se neohroženě tyčil nad šedým chórem porobených žen, dětí a starců, plazících se po mohutném piedestalu. Za slunečného počasí jsme s máti mívaly ve zvyku odpočívat v Husově stínu.

„*Tak co, Trumpetko?*“ Máti vytáhla z kabelky prázdnou silonku a položila ji na pískovcové schody, abychom si neumazaly zadek. „*Jaký máš dojem z nové školy?*“

„*Není špatná.*“ Mžourala jsem do sluníčka. „*Proč se ptáš?*“

Skupinka japonských turistů cvakala foťáky u barokního kostela svatého Mikuláše. Kromě hrstky návštěvníků a náhodných chodců bylo historické centrum prázdné. Holubi vyzobávali drobký mezi dlažebními kostkami. Vlaštovky kroužily kolem štíhlých věží Týnské katedrály a pomalu se šikovaly k odletu.

„*Nelíbí se mi organizace tvého vyučování.*“ Tón matčina hlasu prozrazoval vážné pochybnosti. „*Ředitel Baba mě v nejmenším nepřesvědčil, že se vaše každodenní přejíždění bude konat pod dozorem učitelů.*“

„*Co se mi snažíš říct?*“

„Zkrátka a dobře, nejsem si jistá, jestli je moudré, abys nastoupila ke studiu na konzervatoři, Trumpetko.“ Máti vypadala ztrápeně. *„Mám pocit, že ti table škola nemůže nabídnout to, co hledáš.“*

„Proč by nemohla?“ Vykřikla jsem. *„Stálo mě to roky dřiny, abych se sem dostala. Nikdy se baletu nevzdám!“* Oči se mi zalily horkými slzami. *„Možná to bude těžší, než jsem si původně představovala, ale musím se přemoci.“* Pokoušela jsem se přesvědčit sama sebe. *„Sama jsi přece říkala, že člověk musí leccos obětovat, aby dosáhl svých cílů.“*

Máti se zahalila tichem.

„Třeba on!“ Ukázala jsem prstem na sochu nad našimi hlavami. *„Obětoval svůj život.“*

„Jan Hus bojoval za pravdu, ne za své sny.“ Poučila mě matka. *„Vždycky jsme tě s tátou ve všem podporovali. Roky jsme tě vozili do Prahy do baletu, protože jsme ti nechtěli kazit radost. Tajně jsme ale celou dobu doufali, že tě to jednou přejde.“*

Pohlédla jsem vzhůru a sevřela ruce v pěstích. Kostnatý mučedník zapadlými zraky horečnatě hleděl do dálky. *„Raději sbořet na hranici, než přestat tancovat.“* Zdálo se mi, že se mistr Hus maličko pousmál.

„Co bys na to řekla, Trumpetko, kdybychom se prošly po Karlově mostě?“ Máti moudře usoudila, že nemá smysl jítřit moje vnitřní rozpory. *„Můžeme chytit tramvaj z Malostranského náměstí.“* Pobládila mě po hlavě.

Procházky po Starém Městě jsem milovala. Máti znala rozličné tajné průchody skrze ztichlé dvory starobyklých paláců. Rezavé lešení pokrývalo oprýskané zdi. Trubky a podlážky v Karlově ulici se pnuly nad hlavami jako hřmotný baldachýn, určený k ochraně chodců před opadávající omítkou. Z černých výklenků vykukovali kamenní andělé s rozbitými nosy. Klapání matčiných podpatků se hlasitě rozléhalo úzkými ulicemi. Pach navlhlého vápna, psích čůránek a holubiho trusu mě zároveň znechucoval a svým způsobem mi i voněl.

Prošly jsme pasáží divadla Disku a za mosteckou branou spočinuly pohledem na půvabném obrazu Hradčan. Červené střechy s křivými komíny se krčily kolem úpatí kopce. Nad zelenými kupolemi a věžičkami kostelů se vypínala čistá nebeská klenba. Vitráže v oknech Svatého Víta odrážely sluneční paprsky. Celé panoráma doslova zářilo zlatem. Vltava se valila dolů přes jez a pěníla se kolem pilířů. Na hladině se vlídně zrcadlily tváře svatých, jako by plynoucí masy vod dávaly ožít pískovcovým sochám na mostě.

„Nemáš náhodou hlad, Trumpetko?“

Ve výloze malé pekárny na Malé Straně voněly čerstvé rohlíky a kynuté koláčky s mákem a tvarohem. Nasála jsem neodolatelnou vůni pečeného těsta a polkla sliny. Tady jsme si s máti obvykle kupovaly oběd.

„Ani ne.“ Potlačila jsem osten pokušení.

„Nebude ti vadit, když si něco koupím pro sebe?“ Máti mířila dovnitř obchodu.

Raději jsem zůstala venku a skrze výlohu pozorovala známou prodavačku jak balí dvě sýrové rolky do pytlíku. Byly ještě teplé, když je máti přinesla ven. Málem jsem omdlela touhou kousek ochutnat.

„Vážně si nechceš dát?“ Naléhala na mě. „Dneska ráno jsi nesnídala.“

Nemusela jsem se rozhodně obávat, že bych se pod jejím dozorem někdy přejedla. Dávala vždycky pozor na mojí štíhlou linii. Výhrušná slova pihaté učitelky však nepřestávala rezonovat v mojí mysli. Stačilo mi jen pomyslet, že druhého dne stanu na váze a začalo mě bolet břicho. Raději jsem si nechala zajít chuť.

„Mám dneska stažené žaludek.“ Řekla jsem. „To budou asi ty satany, co jsme měli včera k večeři.“

Břicho mi kručelo skoro tak hlasitě jako tramvajové koleje, když naše dvanáctka projížděla blízkou zatáčkou. Sotva vozy skřípavě zastavily u perónu před Malostranskou kavárnou, vylezla jsem po schodech dovnitř a klesla na plastickou židličku naproti máti. Kouzelné panoráma za oknem se nenávratně rozplynulo v mlze výfukových výparů. Nahradila je depresivní scénérie průmyslové čtvrti. Snažila jsem se vyhnout pohledu na matku, vychutnávající si křupavý rohlík. Zvuk jejího žvýkání mě hluboce iritoval. Ve snaze vytěsnit neodbytné myšlenky na jídlo jsem smutně přemýšlela o mistru Janu Husovi a o dalších obětech, které jsem ještě měla podstoupit, abych naplnila svůj sen.

DRUHÝ DEN jsem se probudila s naprázdno kručícím žaludkem hodinu předtím, než se rozdrnčel budík v ložnici rodičů. Venku mrholilo. V bledém ranním světle jsem viděla vzduchem poletovat opadávající listí.

„*Kristovy rány. Co jsi tam všechno nacpala?*“ Máti mi pomáhala nadzvednout narvanou školní tašku na záda. „*Prosím tě, vždyť to váží skoro tolik, co ty sama.*“

„*Jenom učebnice a věci na balet.*“ Protáhla jsem paže do popruhů a spěchala ke dveřím. „*Honem, mami. Nebo nestihneme vlak.*“

Spěchaly jsme spolu s kopce k poštovnímu úřadu, když se v dálce ozvalo dunění vlakových koles přes most a záhy nato následoval zvuk signalizace závor. „*Hergot, dneska to jede dřív.*“ Vykřikla jsem a přidala do tempa. Školní taška mě bouchala do zad a popruhy se mi bolestivě zařezávaly do ramenou. Přeskočila jsem několik hlubokých louží na cestě, ale podařilo se mi přeběhnout kluzké koleje těsně předtím, než se sklopily závory. Zadýchaná máti s deštníkem běžela na podpatcích za mnou. Sotva jsme stanuly na přelidněném nástupišti, ze vzdálené zatáčky se vynořila lokomotiva. Dav příměstských cestujících se zavlnil radostným očekáváním a všichni se nahrnuli na děšť ke kraji nástupiště. Jaké však bylo naše zklamání, když se namísto pravidelné lokálky přikodrcal nákladní vlak naložený vojenskou technikou. „*Čert aby to spral.*“ Kolektivní úkrok pod střechem provázel povzdech plný frustrace. Máti si narovnal klobouk a nervózně se podívala na hodinky. Sledovala jsem nekonečné procesí vagonů, zatímco vlak monotónně duněl směrem k Praze s děly namířenými do tváří bledých cestujících. Celkem jsem napočítala čtyřicet pět tanků.

V osmdesátých letech se často stávalo, že veřejná doprava musela dát přednost vojenskému transportu. Dospělí pasažéři na perónu chvíli nespokojeně kroutili hlavou, než si rezignovaně zapálili další cigaretu. Očekávaná lokálka se dostavila s přibližně dvacetiminutovým zpožděním. Pneumatické dveře našťvaně pšoukly a do široka se otevřely. Lidé se začali přetlačovat lokty v bezohledné snaze prodrat se do přeplněných vagonů. Máti a já jsme uvízly v chodbičce vedle smradlavých záchodů. Cestou do další stanice jsme stály stlačené mezi skupinou rozjívených gymnazistů a tlustou paní s deštníkem. Naštěstí polovina cestujících v Mrákotíně vystoupila a o deset minut později rozvrzaná vlaková souprava dosupěla na Smíchov. Sotva pneumatické dveře zívly dokořán, vyrazily jsme s máti dolů po schodech a hnaly se na tramvaj. Podařilo se nám protlačit dovnitř beznadějně obsazené šestnáctky a s tvářemi přitisknutými k zamlženému oknu jsme putovaly napříč hlavním

městem. Tramvaj kolébavě přešla řeku a zastávku po zastávce se šinula do kopce na náměstí Míru.

„*Tak aboj. Uvidíme se večer. Hodně štěstí, Trumpetko.*“ Máti mě před Domem železničářů políbila na zmoklé čelo. „*Opatrně při přejíždění. Pořádně se rozhlídni, kdykoli budeš přecházet ulici. Pamatuj si, že je lepší přijít pozdě, než přijít k úrazu.*“ Napomínala mě popadesáté. „*A sněz celou svačtinu. Máš tam knäckebröt se šunkou.*“

Hodiny na věži Svaté Ludmily ukazovaly čtvrt na devět, když jsem stiskla masívní kliku na dveřích do majestátní vstupní haly. Nad mramorovým schodištěm jsem viděla plandavě viset červený transparent s ironickým žlutým nápisem: „MODRÁ ARMÁDA BOJUJE ZA LEPŠÍ A RYCHLEJŠÍ VEŘEJNOU DOPRAVU.“

„*Dobré ráno.*“ Pozdravila jsem neodmyslitelného strážce v tmavomodré uniformě lidových milic s rudou páskou na paži, který si četl *Rudé právo* uvnitř vrátnice. Z koženého pouzdra mu vykukovala lesklá pistole, ale nejevil ani sebemenší zájem o případné vetřelce do rozlehlé budovy.

„*Copak že jste se tak zadýchala, slečínko?*“ Ptal se mě dutým hlasem, aniž by odlepil zrak od stránek novin. „*Kampak máte tak naspěch?*“

„*Můj vlak měl dvacet minut zpoždění.*“ Vytáhla jsem školní průkazku.

„*To nic není.*“ Vrátný mávl rukou. „*Mobla to klidně bejt i hodina.*“

Papírová cedulka s nápisem *Taneční konzervatoř* mě zavedla do tmavé chodby v prvním patře. Shodila jsem těžkou tašku na lavici v šatně a bleskově se svlékla. Natáhla jsem si silonové punčocháče a dres, zavázala si taneční piškoty a vybalila návleky od babičky. Helga opravdu nepřeháněla, když slibovala, že mě její ručně pletený dárek bude hřát. Růžová vlna byla tak tlustá, že jsem po cestě na sál měla co dělat, abych v návlecích ohnula kolena. Běžela jsem jako o život, s indexem zastrčeným za tlustou gumu kolem pasu.

„*Uvědomuješ si vůbec, kolik je hodin, mladá dámo?*“ Soudružka Krůtová mě zrentgenovala ocelově šedýma očima, když jsem se objevila ve dveřích. „*Máš skoro půl hodiny zpoždění.*“ Rozkročená uprostřed sálu, pihatá profesorka držela v ruce dřevěnou hůlku a netrpělivě si s ní poklepávala druhou dlaň.

„*Moc mě to mrzí.*“ Lapala jsem po dechu. „*Nejel mi vlak.*“

„To mě vůbec nezajímá.“ Zasyčela. *„Příště jeď laskavě dřívějším vlakem, anebo se vůbec nenámáhej jezdit.“*

Zůstala jsem beze slov.

Vypadala jako krajta tygrovitá. Připadala jsem si před ní jako myška na otevřeném poli. Podvědomě jsem začala hledat únikovou cestu, když jsem spatřila ostatní spolužačky u tyče, bělostné a nehybné jako mramorové sochy.

Ani jedna z nich se neodvážila mrknout.

„Kde máš index?“ Soudružka profesorka mi vytrhla sešitek z ruky dřív, než jsem jí ho mohla podat. *„Budu si tě pamatovat.“* Významně zvedla ryšavé obočí, když si přečetla moje jméno. *„Vyskoč si na váhu, Urbanová.“*

Pokynula mi, abych se postavila na kovový přístroj u dveří, kde mi přitiskla k hlavě tyčku zahnutou do pravého úhlu. Dívala jsem se, jak vpředu na váze přesouvá ocelová závaží.

„Nevypadá to, že bys podědila matčinu figuru.“ Soudružka Krůtová vyslovila svůj verdikt s viditelným potěšením. *„Buď do konce pololetí shodíš dvě tři kila, nebo se můžeš rozloučit s baletem.“*

Přeměřila si mě pichlavým pohledem a ušklíbala se.

„Ty jsou ručně pletené?“ Dřevěnou hůlkou ukázala na moje vlněné návleky. *„Dám ti jednu nezaplacitelnou radu, Urbanová. Mít tvoje lejtka, raděj bych ty růžový ponožky nepoužívala. Vypadáš v nich jako husa.“*

V zrcadle jsem viděla, jak se mi Ivanka Chudá směje za zády. Její tenké mohérové návleky pocházely z TUZEXU. Babička Helga mě svými dobrými úmysly zase jednou dostala do maléru. Nemluvě o tom, že mě její vlna nesnesitelně svédila na kůži.

„Koukej to jít vypořit!“ Soudružka Krůtová mě poslala k tyči.

Zaujala jsem pozici u okna, což bylo nejchladnější místo v sále určené outsiderům. *„Ahoj holky.“* Postavila jsem se mezi svalnatou mulatku, jejíž tatínek se narodil na Kubě, a Kristýnu Varhánkovou, co měla křivé zuby sdrátované rovnátky.

„Nic si z té čarodejnice nedělej.“ Šeptala Kristýna, aniž přitom hýbala rty. *„Jsme podle ní všechny tlustý.“*

„*Dokonce i ty?*“ Obrátila jsem oči v sloup. „*Ta se snad zbláznila.*“

Kromě rovnátek na sobě vysoká Kristýna neměla gram nadváhy. Její hrudní koš připomínal harfu a lopatky jí vystupovaly na zádech jako kuřecí křídylka.

Prostorný sál byl studený a prázdný, s kluzkou dřevěnou podlahou. Podél stěn pokrytých zrcadlem se vinula vodorovná tyč. V baletní přípravce jsme měly starou klavíristku, která nám během cvičení u tyče vyhrávala rozverná valčíky. V Domě Železničářů se o zvukový doprovod postaraly kulaté hodiny na zdi. Každých šedesát vteřin dlouhá ručička poskočila o jeden dílek s hlasitým cvaknutím.

„*Takže honem. Chodidla v páté pozici, paže v druhé.*“ Soudružka Krůtová zavelela. „*Grand battement pravou nohou a držte.*“ Procházela kolem řady baletek a podrobně zkoumala naše postoje. „*Nehýbej se. Stůj rovně!*“ Rýpla do mě hůlkou.

Všechny moje předchozí učitelky baletu byly přísné, ale žádná z nich by nás nikdy nenutila zahájit ranní trénink náročným cvikem bez rozcvičky. Přístup soudružky Krůtové ke klasickému tanci byl nevídaně surový.

„*Narovnej koleno, Urbanová!*“ Udeřila mě do stojné nohy tak silně, že jsem měla co dělat, abych se neskácela k zemi.

Ztuhla jsem hrůzou při pohledu na zarudlou, pihovatou tvář v zrcadle. Ačkoli byl po ránu taneční sál chladný, cítila jsem, jak mi kapky horkého potu stékají po zádech.

„*Tak zvedni pořádně tu haksnu.*“ Soudružka Krůtová mi dýchala za krk s jakousi zvláštní, zvrácenou něhou.

Moje zvednutá noha tvořila pravý úhel k trupu. Snažila jsem se ji vytáhnout o něco výš, ale roztrásl se mi všechny svaly. Zavřela jsem oči a polykala slzy. Chtělo se mi zvracet. Zdálo se mi, že slyším napnuté šlachy brnět kolem kostí, jako struny natahované na skřípec houslí.

„*Panebože, prosím tě, ať už s tím přestane.*“ Modlila jsem se v duchu.

„*To by stačilo.*“ Profesorčin hlas mi vybuchl u ucha jako ruční granát. „*Můžješ teď přejít na druhou nohu.*“

Zalapala jsem po dechu a spustila rozbolavělou nohu na parkety. Když jsem se pustila tyče, podlomila se mi kolena.

„*Tohle není balet, ale normální mučení.*“ Slyšela jsem, jak se Ivanka Chudá potichu svěřuje kamarádkám.

Projednou jsem s ní musela souhlasit.

Realita institucionalizovaného baletu se ani v nejmenším nepodobala mým představám. Pod odborným dozorem soudružky Krůtové se moje sladké sny v mžiku proměnily v noční můru. Nezbývalo nic jiného, než se modlit, abych se z ní co nejrychleji probudila.

O čtyři hodiny později jsem klesla na lavici v šatně a masírovala si rozbolavělá stehna. Baletní úbor jsem měla zbrocený potem. V zádech mě tak píchalo, že jsem se jen s námahou dokázala ohnout, abych si rozvázala piškoty. Z kohoutků ve sprchách tekla výhradně studená. Většina baletek si raději jenom vysušila zpotené trupy ručníkem, než na sebe natáhla šaty. Jedině Bára Dufková měla odvahu vystavit nahé tělo ledovému proudu. Nevyšší baletka ve třídě pocházela z venkova. Měla nezvykle dlouhý krk a mohutné klouby na vytáhlých údech, jako žirafí mládě. Bářiny pohyby vypadaly nekoordinovaně, což jí automaticky diskvalifikovalo na poslední místo v hierarchii našeho kolektivu.

„*Ty jo. To jste ještě neviděli.*“ Útlá blondýna drkotala zuby, když vylezla ze sprchy. „*Hele, co tady mám.*“ Rozbalila si ručník. Na jejím sýrově bílém zadku pokrytém husí kůží se černala obrovská podlitina.

„*Parádní jelito.*“ Kristýna Varhánková znalecky obhlížela krevní sraženinu. „*Jak se ti to stalo?*“

„*Soudružka mě štípla.*“

„*Ukaž.*“ Ostatní baletky se nahruly kolem.

Předstíraly soucit, ale neušlo mi, že nejedna z nich Báře její neštěstí přála.

„*Dostala, co si zaslouží.*“ Ivana Chudá špitla do ucha dceři populárního zpěváka. „*Nemá tu co dělat, když neumí tancovat.*“ Na rtech jí přitom hrál samolibý úsměv.

Nevěřicně jsem se na Ivanu podívala. Měla špičatou bradu, nos jako knoflík a růžové kruhy kolem korálkových očí jako krysa.

„Co je to za blbost?“ Řekla jsem jí. „Jestli je tu někdo, kdo na konzervář nepatří, tak je to soudružka Krůtová. Jak může bejvalá tanečnice ze šantánu vyučovat balet? Nebledě na to, že je zakázaný mlátit děti, když nejseš jejich rodič.“

V šatně zavládlo hrobové ticho. Dva tucty páry vyděšených očí pohlédly směrem ke dveřím. Dokonce i Bára Duchová se ode mě bázlivě odtáhla, jako bych měla lepru.

„Co na mě tak zíráte?“ Divila jsem se.

Otočila jsem se a spatřila soudružku Krůtovou opřenou o rám otevřených dveří.

„Račte prominout, že ruším.“ Tlustá profesorka hovořila nebezpečně sladkým hlasem. „Jen jsem si vzpoměla, že jsem vám neřekla, abyste si na zítřek přinesly špičky. Cbci s vámi začít nacvičovat ruskou techniku.“ Propíchlá mě ledovým pohledem a uraženě za sebou zabouchla dveře na chodbu.

„JAKÝ JSI dneska měla den, Trumpetko?“ Máti celá hořela zvědavostí, když jsem se večer vrátila domů. „Jak se ti líbí škola a tvoji noví profesori?“ Pokládala mi jednu otázku za druhou, zatímco jsem se nimirala ve večeri.

„Jsem skvělí.“ Nutila jsem se do úsměvu. „Jsem vážně nadšená. Profesorka Krůtová s námi začne nacvičovat ruskou techniku.“ Uvědomovala jsem si, že kdyby máti jen tušila, jak je moje profesorka baletu nekompetentní a brutální, okamžitě by mi studium na konzervatoři zakázala. „Véděla jsi, že studovala taneční pedagogiku v Moskvě?“

„Myslela jsem, že tancovala v hotelovém baru.“ Máti pochybovačně zvedla obočí.

„Kdepak. V mládí bejvala talentovaná primabalerína.“ Uměla jsem si skvěle vymýšlat. Jediný problém byl, že jsem pak často věřila svým vlastním lžím. „Holky povídaly, že měla dokonce účinkovat i v Bolšom Těátře. Den před premiérou nešťastnou náhodou spadla do orchestrůstě a zlomila si nobu.“ Bájila jsem. „Musela nechat baletu a vrátit se domů.“

„Nepovídej.“ Máti si vyměnila pohled s otcem, který vypnul Hlas Ameriky, aby si vyslechl moje historiky. „*Takže podle tebe je to dobrá profesorka?*“

„No, určitě má obromnou zkušenost.“ Nasadila jsem fingoovaný výraz nefalšovaného nadšení. „*Její rozcvičky jsou sice trochu náročnější než rozehřívací rutina v baletní přípravce, ale to víš. Člověk musí něco vydržet, když se chce dostat na prkna, která znamenají svět.*“

„*Čím se konkrétně vyznačuje ruská technika?*“ Zavrčel otec.

„No, v zásadě se dost podobá tý český.“ Pohotově jsem odpověděla. „*Akorát musíš dělat všechno strašně pomalu.*“

Když jsem školu vykreslovala rodičům, už mi nepřipadala tak hrozná. Pochmurný obrázek najednou zářil v jásavých barvách. Zeleninový vývar mi rozehřál zauzlovaný žaludek a ostny pochybností se na okamžik otupily. Tísnivé obavy uvnitř mého srdce se záhy rozplynuly jako dešťová mračna na větrné obloze. Teprve až když jsem se v noci převalovala v posteli, ošklivá pravda na mě začala znovu nemilosrdně doléhat.

„*Prosím tě, Panebože. Pomož mi přežít osm let tréninku se soudružkou Krutovou.*“ Šeptala jsem do tmy. „*Dej mi pokoru, abych dokázala potichu polknout její nadávky, a horu síly, abych vydržela její rány.*“

Trvalo mi hodiny, než jsem dokázala usnout, což se mi nikdy nestávalo. Ráno jsem se zase naopak nemohla vzbudit. A to už bylo více než nezvyklé.

„*Ježíškeriste.*“ Musela jsem se vzpřít lokty, abych se překulila na bok. Připadalo mi, že mám všechny kosti zlámané. Oči jsem měla plné písku a obratle ve mně hlasitě křupaly, když jsem narovnávala záda.

„*Jsi strašně bílá v obličejí, Trumpetko. Nebolí tě náhodou něco?*“ Máti mě při snídani s nelibostí pozorovala. „*Neměla bych ti změřit teplotu?*“ Sáhla mi na čelo.

„Ne. Ne. Nic mi není.“ Usrkávala jsem netrpělivě horký čaj s mlékem. „*Musím už běžet. Dneska si nemůžu dovolit zpoždění. Chci chytit dřívější vlak.*“

„*Nechápu, proč musíš jezdit tak brzo. Jsi si jistá, že zvládneš cestu sama?*“ Okusovala si nervózně nehty. „*Mně se tohle vůbec nechce líbit.*“

„*Za pár měsíců mi už bude jedenáct.*“ Načepýřila jsem se. „*Znám Prabu jako svoje boty. Nemusíš se bát.*“

Poprvé jsem jela do školy bez doprovodu. Otec ještě za svítání vyrazil na služební cestu za soudruhem Kociánem. Máti měla na starosti pomáhat Ríšovi Hábovi v garáži, když otec nebyl doma. Ručila za to, aby se výrobní proces na aparatuře nezadrhl. Byl to otcův nápad, aby máti podala výpověď z *Ekonomického institutu*, kde léta pracovala jako analytik světového obchodu s naftou. Zemědělské družstvo ji formálně zaměstnávalo jako otcovu asistentku.

„*Dávej na sebe pozor, Trumpetko!*“ Chudák máti vypadala jako strašák do zelí oblečená do o několik čísel většího laboratorního pláště. „*Slib mi, že půjdeš podchodem, kdyby už byly závory dole.*“ S ustrašeným výrazem na tváři mě vyprovodila ze dveří.

Obloha byla temně zatažená, když jsem vykročila ulicí. Rozblácený povrch cesty pokrývalo spadané listí. Sesbírala jsem hrst vlašáků pod ořešákem pana Šimka a po cestě dolů na nádraží louskala tvrdé skořápky v zubech. Sloupala jsem nehtem nažloutlý povlak ze sladkých jader a pochutnávala si na nich k snídani.

„*Copak, že jste tu dnes s takovým předstihem, slečinko?*“ Vrásčitý vrátný na mě vybafl zpoza rozevřeného Rudého práva, když jsem za sebou zabouchla těžké dveře do Domu železničářů.

„*Dneska jely vlaky včas.*“ Nešťastně jsem odvětila.

„*Jó, to je život.*“ Stařík se usmál a žvýkal přitom svoje viržínko. „*Vlaky jsou jako lidi. Úplně nevypočitatelný, co?*“

Vyšla jsem nahoru po schodišti, abych se převlékla. Následující hodinu jsem strávila o samotě v prochladém sále. Masírovala jsem si u tyče bolavé údy a protahovala zatuhlé svaly, dokud se soudružka Krůtová neobjevila ve dveřích.

„*To jsou mi věci, Urbanová. Nemůžu uvěřit, že na sobě pracuješ.*“ Poklepala mě uznale po zádech dřevěnou hůlkou. „*Vidím, že sis vzala ke srdci moji radu a sundala z nobou oteplovací návleky.*“ Zlomyslný úsměv jí zvrásčil pihatou tvář. „*Nebudeš je potřebovat. Postarám se, aby ti bylo stále teplo.*“

A opravdu dodržela slovo.

„*Á dva tři, dvě dva tři. Jeté. Relevé. Attitude.*“ Od začátku lekce na mě nepřestala křičet a vytūkávat hůlkou o podlahu stále rychlejší rytmus. Stačila jí sebemenší záminka, aby rozpoutala bouři nadávek a fyzického násilí.

„*Tomhle říkáš pátá pozice?*“ Koncem hole mi klepla do růžové boty. „*Touhle mezerou by projel pavož s párem volů.*“ Zasmála se vlastnímu vtípu a štípala mě do zadku. „*Zatáhni břicho! Ruce nahoru.*“

Baletní špičky mají tvrdé, dřevěné podrážky. Beznadějně jsem se pokoušela udržet chodidla paralelně u sebe, s patami pevně přitisknutými k palcům. Lakovaná podlaha byla příliš kluzká. Rozbolela mě kolena. Bála jsem se vydechnout, abych si udržela plochý žaludek. Ale ať jsem se snažila jak jsem chtěla, stejně jsem nedokázala vyhovět soudružčíným vysokým nárokům. Za trest mi přikázala stát na špičkách s pažemi zdviženými do oblouku nad hlavou. Poklepávala přitom výhružně hůlkou podlahu a každou chvíli kontrolovala, abych se ani náznakem nepohnula. Se stisknutými zuby jsem počítala monotónní cvakání minutové ručičky hodin. Než se posunula o dvanáct dílků, praskly mi na chodidlech puchýře. Cítila jsem uvnitř těsných špiček, jak mi teplá tekutina prosakuje ponožkami.

„*Prosím, soudružko. Nemohla bych si trochu otřít podrážky v kalafuně?*“ Ukázala jsem na dřevěnou krabici pod oknem, obsahující drcenou pryskyřici. Profesionální baletky měly ve zvyku ošetřovat taneční boty lepkavým prachem, aby jim neklouzaly.

„*Ať tě to ani nenapadne!*“ Sykla obtloustlá profesorka. „*Když nedokážeš ani stát ve správné pozici, tak jsi to ty, kdo nemá na konzervatoři co dělat.*“

„*Pssst. Hele Mirando.*“ Mulatka stojící vedle u tyče do mě šťouchla loktem, když soudružka zaměřila pozornost na jinou oběť. „*Zkus tohle.*“ Monika vcucla dovnitř tváře a bleskurychle si plivla pod nohy. Dívala jsem se, jak rozmazáva zpěněnou slinu po podlaze podrážkou.

Bylo to geniální řešení.

Zvlhčená dřevěná podrážka pevně přiléhala k parketám. Bohužel netrvalo dlouho, než slina znovu vyschla. Něco mezi třemi až pěti minutami. Záleželo na velikosti plivance. Rychle jsem adoptovala kubánskou techniku a začala shromažďovat sliny. Kdykoli jsem si byla jistá, že se soudružka Krůtová nedívá, vyprázdnila jsem obsah svých úst na podlahu. Stěny sálu pokrývala zrcadla a hrozilo nebezpečí, že mě zlá profesorka přistihne při činu. Naučila jsem se plivat jako kobra. Nikdy si ničeho nevšimla.

„*Klik.*“ Hodiny na stěně lakonicky cvakly každých šedesát vteřin. „*Klak.*“ Začala jsem měřit lekce baletu počtem plivanců. Bylo jich zapotřebí nejméně čtyřicet pět, než se minutová ručička otočila dvakrát kolem ciferníku.

Plivání se tak stalo jednou z nejdůležitějších dovedností, kterou jsem během studia na taneční konzervatoři dotáhla do dokonalosti. Dlouhá léta jsem pak oslňovala své vrstevníky schopností přesně trefit cíl na velkou vzdálenost.

PO VYUČOVÁNÍ jsem si opláchla opuchlé prsty na nohou studenou vodou a vecpala je do kožených mokasín. Autobus do Podskalí zastavoval naproti přes ulici na tramvajových kolejkách vedle kostela. Kulhala jsem parkem přes náměstí Míru a kousala se do rtů, abych se nerozplakala bolestí. V krvavých puchýřích mi mokval hnis a školní taška mě táhla k zemi jako nůše plná cihel.

„Nepotřebuješ s něčím pomoci?“ Slyšela jsem za sebou vlídný hlas.

Ohlédla jsem se a k svému překvapení spatřila blonděatého uličníka, jehož jsem první den potkala v otáčecích dveřích na Rejdišti. Chodili jsme spolu do třídy.

„Ta taška je na tebe moc těžká. Vezmu ti ji.“ Nabídl se galantně.

„Jsi hodnej. Tos nemusel.“ Obdařila jsem ho vděčným úsměvem, když mi odňal břemeno. *„Jak se jmenuješ?“*

„Martin.“

„Opravdu? Já jsem Miranda.“ Chtěla jsem dodat něco inteligentního, ale nedostávalo se mi najednou slov.

Dobelhala jsem se mlčky s Martinem na zastávku. Uvnitř skleněné čekárny se Ivana Chudá producírovala před kamarádkami s barbínami. Pořádala baletní představení, v kterém její panny tancovaly na lavici s Kenem. Dlouhonohé plastické modelky s ohebnými koleny byly tehdy vzácné. Nedaly se sehnat ani v Tuzexu. Pan Chudý je Ivance přivezl přímo ze Švýcarska, společně s umělohmotným kufrem plným miniaurních oblečků a botiček. Moje spolužačky byly z Ivančiny kolekce úplně pať. Jakmile nás s Martinem zpozorovaly na refýži, šťouchly do sebe a rázem ztratily zájem o barbíny. Začaly se hihňat a jedna druhé přitom něco vzrušeně šeptala do ucha.

„Začíná bejt pěkný borško.“ Martin přimhouřil modré oči proti slunci vykukujícímu zpoza rozcupovaných mraků.

Všimla jsem si, že mu hoří uši.

„To jo. Máš pravdu.“ Polkla jsem.

Ostatní baletáři stáli ve frontě před kioskem na druhé straně kolejí. Kupovali si tam k obědu párky v rohlíku. „Chceš taky, Martine?“ Křičeli na kamaráda. „S kečupem, nebo s hořčicí?“ Chřestili mincemi.

„Jo. Díky.“ Martin vztyčil dva prsty. „Voba s kečupem. Na hořčici jsem alergickéj.“

Hoši si nemuseli dělat starost s dietou.

Autobus číslo 188 už hrčel u semaforu na druhé straně křižovatky. Než se dokodrcal k refýži, kluci přeběhli koleje s rukama plnýma párků. „Dělej, vole.“ Nahrnuli se k zadním dveřím, jež se s trhnutím otevřely jako tahací harmonika.

„Zvládneš to sama?“ Martin mi podal tašku s omluvným úsměvem.

„Nedělej si starosti.“

Hladově jsem ho pozorovala, jak uhání za svými kamarády a ukusuje teplý rohlík naplněný párkem. Když Martina polkly zadní dveře, vedrala jsem se do přední části autobusu společně s děvčaty. Hodila jsem tašku na zem a rozkročila se na špinavé podlaze ve snaze udržet si za jízdy rovnováhu. Autobus divoce zaržál a rozjel se s kopce. Po chvíli mě drnčení dlažebních kostek ukolébalo k polospánku. Se zavřenýma očima jsem se držela tyče a představovala si měsíc nad jezerem. Housle a hoboje sladkobilně lkaly. Vtancovala jsem na špičkách na osvětlené jeviště. Krajková balerína posetá démanty mi kolem boků svítila jako polární záře. Blondatý Martin v královském kostýmu už na mě čekal u jezera. Jen mě spatřil, jedním skokem se přenesl přes stříbrnou hladinu a vyzdvihl mě vysoko nad hlavu.

Roztáhla jsem paže jako labuť a vzlétla.

„Awajs.“ Řidič autobusu zašlápl tak prudce brzdy, že jsem narazila hlavou do okna.

Bylo na čase vystoupit.

Cestou do školy jsem potkala přílivovou vlnu školou povinných dětí valících se z budovy základky. Podskalští nezletilci bezstarostně hodili tašky na chodník a utvořili nedisciplinovanou frontu před školní jídelnou. Závistivě jsem pozorovala, jak spolu živě diskutují a smějí se pod stromy. Jejich vyučování bylo u konce a moje teprve mělo začít. Studium na konzervatoři mi najednou nepřipadalo jako takové úžasné privilegium. Daleko raději bych si teď s obyčejnými smrtelníky hrála na čerstvém vzduchu.

Padl na mě smutek. Loudala jsem se zšeřelým schodištěm posetým kusy papíru a zbytky vyhozeného jídla. Vzduch uvnitř třídy byl kysele zatuchlý. Odpadkový koš přetékal prázdnými kelímky od jogurtu a ohryzky. Otevřela jsem okno, abych vyvětrala. S čerstvým vánkem však dovnitř pronikl veselý smích zvenku. Nebylo v mých silách soustředit se na nudné vyučování. Unaveně jsem se schoulila na židli a podepřela si hlavu na lavici stohem učebnic. Musela jsem vynaložit hodně úsilí k tomu, abych uržela otevřené oči. Podskalští učitelé nejenže nejevili ani špetku smyslu pro humor, byli neobvykle přísní. Zdáli se unavenější, než jsme byli my, a během odpoledne si na nás vylévali špatnou náladu, jako by malým baletkám kladli za vinu, že musí pracovat přesčas. Hodiny nekonečně tikaly. Každých pětadvaceti minut se prázdnou budovou rozdrnčel školní zvonek. Sluneční kotouč se překulil nad ocelovou konstrukcí Vyšehradského mostu a zapadl za Děvín.

„Urbanová.“ Třídní učitelka mě k večeru vyvolala ke katedře. „Co jsi vyplnila jako povolání tvého otce ve školním dotazníku?“

Soudružce Bendové mohlo být sedmdesát let. Křečové žíly hyzdily její křivé nohy a těžké náušnice jí visely z vytahaných lalůčků skoro až na ramena. Podobala se trochu Buddhovi. Ačkoli měla být dávno v penzi, suplovala na plný úvazek češtinu a zeměpis za mladou učitelku na mateřské.

„Nemůžu přečíst tvoje šrábance.“ Rozčilovala se. „Přečti mi to.“

„Táta pracuje pro jedno JZD na Moravě.“ Opatrně jsem odpověděla.

„On je rolník?“

Baletky v předních lavicích se začaly chichotat.

„Ne. Ne tak úplně.“ Zaváhala jsem.

Rodiče mi vysvětlili, že šťouraví učitelé dokážou způsobit ještě větší trable než pomlouvační sousedé. Zároveň jsem však před pražskými spolužáky nechtěla vypadat jako nějaká vesnická buchta.

„Táta je něco jako vynálezce nebo technický manažer.“

„Tomu nerozumím.“ Soudružka Bendová se nechtěla pustit tématu. *„Jak může být zároveň zaměstnaný na Moravě a bydlet přitom v Praze?“*

„Jezdí hodně autem.“

„A co tvoje matka?“

„Co s ní?“ Soudružčin výslech mi začal jít na nervy.

„Kdo je její zaměstnavatel?“

„Pracuje doma s tátou.“

„A jaké má povolání? Ona taky dělá v zemědělství?“

„Proč vás to zajímá?“ Vybuchla jsem. *„Toble je snad základní škola, a ne policejní stanice!“*

Soudružka Bendová nebezpečně zrudla.

„No to je neshýchaná drzost!“ Nafoukla tváře. *„Co si to dovoluješ, Urbanová? Dostaneš zápis do třídní knihy.“*

Dívala jsem se, jak vztekle ryje perem do zažloutlého papíru. Podskalští pedagogové se vůbec nepodobali mým hodným učitelkám z prvního stupně, které natolik oceňovaly mou upřímnost a inteligenci, že z vlastní iniciativy nechaly zmizet otcův politický škrálop z její složky.

Venku za okny se pomalu začínalo smrákat. Školní zvonek naposled zadrnčel ve třičtvrtě na sedm. Belhala jsem se za spolužáky dolů po schodech, když jsem spatřila stříbrnou limuzínu zaparkovanou na chodníku před vchodem.

„Nazdar otče.“ Ivana Chudá chladně políbila vysokého pána za volantem. *„Doufám, že jsi dlouho nečekal.“* Nasedla do auta jako princezna.

„Ty brďo. To je Fiat Regata.“ Slyšela jsem Martinovy kamarády obdivně hvízdnout. „Hele. Nechtěl by ses v tom bouráku s Ivanou svízt?“

„Proč ne?“ Pokrčil rameny blondák. „Kdyby mi to nabídla.“

V podbřišku mě bodl trn žárlivosti.

„Můj táta má stříbrný Volvo.“ Neubránila jsem se pokušení fabulovat.

„Nepovídej.“ Kristýna Varhánková se zasmála. „Předevířem to byl černej Mercedes, ne?“

Historiky o báječných autech mého otce jsem si vymýšlela, už když jsme spolu chodily do baletní přípravy. Měnila jsem jejich výrobní značku a barvu tak často, že jsem pak často ani nevěděla, jaké vozidlo zrovna vlastníme. Bohužel, Kristýna si moje lži pamatovala lépe než já. Snažila jsem si vymyslet nějakou důvěryhodnou výmluvu, když můj pohled padl na povědomě známou, žlutou Škodovku, poskakující po dlažebních kostkách směrem ke škole. Doslova jsem zkameněla hrůzou.

„Jejda. Ujede mi tramvaj. Musím běžet.“ Vyrazila jsem tryskem dolů po chodníku navzdory řezavé bolesti v chodidlech. Sotva jsem zmizela spolužákům z dohledu za nejbližším stromem, divoce jsem na otce gestikulovala, aby mě následoval za roh. Ve vedlejší ulici jsem pak rychle naskočila do našeho rezavého auta.

Ujistila jsem se, že mě při tom nikdo neviděl.

„Čau tati. Jak to, že jsi se tak brzo vrátil?“ Vtiskla jsem otci vlhký polibek na oholenou tvář. „Nemyslela jsem si, že mě dneska stihneš vyzvednout ze školy.“

„Myslel jsem, že budeš mít radost, když ti ušetřím cestu vlakem.“ Otec se zamračil a zmáčkl spojku. „Schováváš mě před svými spolužáky? Snad se za mě nestydíš?“

„Vůbec ne.“ Ujistila jsem ho. „Akorát jsem všem nakecala, že dneska řídíš Volvo.“

„Lepší Volvo než Volba.“ Zakuckal se smíchy otec a z úst se mu vyvalil hustý kouř. Zařadil jedničku a vystartoval od obrubníku „Co se ti stalo s nobou, Trumpetko?“ Ptal se mě cestou Vyšehradským tunelem. „Kulbáš jako závodní kuň na Velký pardubický.“

„Ale to nic.“ Uprímně jsem lhala. „Trochu jsem si ve dveřích ukořpla palec, když jsem ráno běžela ze šatny na sál.“

PRVNÍ TÝDEN školy mě úplně semlel v koloběhu bolestivých cvičení. V pátek večer jsem byla tak vysílená, že jsem si nechala zajít chuť na večeri. Zalehla jsem rovnou do postele jako zraněný voják do zákopu.

„Panebože, prosím tě, pomoz mi.“ Zoufale jsem se modlila. *„Potřebuju, aby se stal nějaký zázrak. Soudružka Krůtová mě chce vyhodit ze školy. Potřebovala bych všem dokázat, že mám fůru talentu. Jenže to nikdo nechce vidět.“*

Pánbůh s porcelánovou fajfkou se mi zjevil uprostřed mých modliteb. Smutně na mě hleděl modrýma očima a kroutil hlavou, jako by mi chtěl naznačit, že cesta, po které se ubírám, vede špatným směrem. Než jsem se ho mohla zeptat, co si myslí, byl fuč. Cítila jsem se najednou rozpolcená. Skutečný život se čím dál tím víc vzdaloval mým snům. Můj vnitřní svět se náhle počínal lámat jako kry na jarní řece.

Druhého dne se doma nečekaně objevila Marta. Táhla s sebou otlučený kufr plný špinavého prádla. Pod tlustým nánosem šminků jí na obličejí prosvítal poráženecký výraz. Nebyla jsem očividně sama, komu nevyšly jeho sny.

„Nepřichází vůbec v úvahu, že bych se vrátila zpátky do Liberce.“ Prohlásila, když jsme se v poledne shromáždili u jídelního stolu. *„Rektor je bejvalej jugoslávskéj partyzán, co napodobuje generála Tita. Má příšerně vzteklou povahu a řídí školu jako vojenskou jednotku.“*

Marta viditelně pohubla. Dívala jsem se jak si hladově cpe máminy bramborové knedlíky do úst, jako kdyby se týden postila.

„Na koleji to vypadá jako v kasárnách a žrádlo v menze chutná, jako kdyby ho vařili v polní kuchyni.“ Její litání neměla konce. *„Od devíti večer platí přísněj zákaz vycházení a spíme na tvrdých palandách.“* Stěžovala si hořce. *„Aby toho nebylo dost, zapomněla jsem podepsat úkol z deskriptivní geometrie a profesor mě kvůli tomu přede všemi úplně ztrapnil.“* Sestra neváhala obžalovat zmíněného pedagoga z diskriminace slabšího pohlaví. *„Netuším, kdo z vás má na svědomí tenhle umatlaný výkres,“* sarkasticky prý prohlásil, když rozdával oznámkované papíry studentům *„Nepřekvapuje mě ale, že se pod něj radši nepodepsala.“*

„Jak mohl vědět, že to byla ona, a ne on?“ Divil se otec.

„Jsem jediná holka v ročníku!“ Zoufale vykřikla sestra. „Zbytek mých spolužáků jsou samý praštěný máničky jako Ríša.“

Martě se nikdy nesnilo o tom, že bude jednou pracovat jako inženýrka. Rozhodla se studovat technický obor, aby získala čas mimo domov. Doufala, že jí už brzy její italský miláček nabídne manželství a navždy ji tak vysvobodí z šedivé životní reality za železnou oponou. Nemohla se dočkat, až všem vytmaví zrak a provdá se na západ.

„Mám skvělej nápad.“ Zahlaholil otec. „Poprosíme Ríšu, aby ti pomohl s úkoly. Deskriptivní geometrie byla vždycky jeho koníček. Určitě bude rád, když mu naznačíš, že ti může prokázat přátelskou službu.“

„To jo. Byl by celej štěstím bez sebe. Ale vo to přece nejde.“ Marta udělala dlouhý obličej. „Miluju Gianniho.“ Její černě orámované oči se záhy rozpily v slzách. Sestra mívala ve zvyku všechno si vynucovat pláčem. „Nechci už zpátky do Liberce.“ Popotáhla nosem. „Půjdu radši pracovat k babičce do kiosku.“

Na rozdíl ode mě měla Marta víceméně tichou povahu. Často jsme o ní celý den nevěděli. Jakkmile ale potřebovala dát najevo svoji frustraci, dokázala rozvibrovat celý dům srdceryvnými vzlyky. Nedalo se to poslouchat.

„Přestaň mi špinit ubrus, Marto!“ Máti zmrazila dojatého otce pohledem. „Do Liberce jsi se rozhodla jít sama. Varovala jsem tě, že textilní škola není zrovna tvůj ideální obor. Odmítla jsi poslouchat moje rady. Tak teď se holt musíš smířit se svým osudem.“

„Ale proč? Jaký to má smysl?“ Marta ublíženě výrala přes stůl. Černé potůčky rozpuštěné maskary jí stékaly dolů po tvářích.

„Nebreč, zlato.“ Otec se sice tvářil jako náramný tvrďák, ale ve skutečnosti měl srdce z vosku. Nedokázal se dívat, jak jeho dcery trpí. „Pokusím se dát řeč s tím tvým rektorem. Třeba tě nechá přestoupit na nějakou jinou školu?“

Máti nezbylo, než se ujmout role zastávce disciplíny.

„Tak to tedy ne!“ Zvedla ostře hlas. „Je už na čase, aby Marta přijala zodpovědnost za svoje rozhodnutí. Musí přece pochopit, že za všechno se platí. Dospělost není to, že můžeš nosit minisukně a tuny mejkapu.“

Místo odpovědi sestra bolestně zavyla a hodila mastné příbory na stůl. Odstrčila se na židli od stolu a s pláčem vyrazila nahoru po schodech. Sotva za ní práskly dveře pokoje, v rozlehlém domě se rozhostilo mrtvolné ticho. Rodiče na sebe vrhli němý pohled plný výčitek. Raději jsem se zvedla k odchodu.

„*Půjdu pro mlíko.*“ Popadla jsem bandasku ze spíže. Cestou nahoru po schodech jsem za zavřenými dveřmi uslyšela explozi rozhořčených hlasů.

POMALU JSEM se loudala přes kopec na farmu paní Dvorské. Slábnoucí slunce polévalo svlékající se stromy. Sousedé hrabali spadané listí na zahradách a pálili je na hromadě. Údolí se plnilo hustým kouřem a vůní hořící trávy. Babí léto a ptačí peří poletovalo větrem. Vlaštovky a jiříčky se houfovaly na telefonních drátech.

„*Šťastnou cestu, vlaštovky.*“ Volala jsem na ptáčky ve smokingu. „*Užijte si prázdniny v Africe. Uvidíme se příští jaro.*“

Smečka štekajících jezevců se přihnala k vrátkům sešlé vily, sotva jsem stiskla zvonek na sloupku. Provlékla jsem ruku drátěným plotem a vpustila se do zahrady, aniž bych nechala psy vyběhnout ven. Sotva jsem se shýbla, abych je pohladila, začali na mě všichni divoče skákat a olizovat mi ruce a obličej.

„*Dobry odpoledne.*“ Volala jsem na vysokou dámu v holínkách a špinavých montérkách. „*Kdepak je Max? Jak to, že mě dneska nepřišel pozdravit?*“

Maxmilián Ferdinand von Ackerman byl pradědeček smečky paní Dvorské. Měla jsem pro urozeného jezevčíka slabost.

„*Minulou neděli jsme ho pobřbili.*“ Zasmušile mě informovala chovatelka. „*Bylo mu skoro osmáct let.*“

„*Ó ne. Jak ten čas utíká!*“ Podala jsem jí otlučenou bandasku. „*Nemyslela jsem si, že byl až takhle moc starý.*“ Následovala jsem šlachovitou ženštinu po cestičce z mramorových dlaždic. Obezřetně jsem přitom přešlapovala všudypřítomné okousané kosti a zvířecí výkaly.

„Jó, holka, to už je holt život.“ Paní Dvorská otevřela dveře do dřevěné kůlny, kde chovala krávy. „Jak ti jde škola?“ Zajímal se. „Prej jsou profesoři na konzervatoři mimořádně přísný?“ Pozorovala jsem ji, jak bere do sedřených rukou kýbl, aby mi odlila trochu čerstvě nadojeného mléka do bandasky. „Slyšela jsem, že každé rok pár holek dostane vyhažov.“

„Ten, kdo dobře pracuje, se nemá čeho bát.“ Natáhla jsem ruku a pohladila jednu z krav po hlavě, abych zakryla svojí nejistotu. „Vy přece nejlíp ze všech víte, že poctivá práce se člověku vyplácí.“ Kolem uší mi bzučela moucha. Venku ve výběhu hladově zarehtali koně a krávy také najednou začaly vyčítavě bučet.

„Že by?“ Paní Dvorská mi podala plnou bandasku výměnou za desetikorunovou bankovku. „Vykládej mi vo tom něco chvíli.“ Unaveně se chopila kolečka plného hnoje a vytlačila ho ven z kůlny.

Přestávalo mě bavit pořád hrát na lidi divadlo, jak jsem spokojená se svým životem. Černé svědomí mě tížilo daleko víc než plná bandaska, kterou jsem vláčela zpátky domů přes kopec. Uvědomovala jsem si, že lež je smrtelný hřích. Příštího rána jsem proto vypnula Arabelu o pět minut dřív než obvykle a šla se vyzpovídat.

„Pozdrav Pánbůh, otče.“ Šeptala jsem skrze mřížku. „Přišla jsem za vámi, protože jsem se probřešila proti bobu.“

„Poslouchám tě, dceru.“ Páter Ondřej se pokřížoval.

„Nejprve jsem rodičům nalhala, že je moje profesorka baletu bývalá primabalerína a skvělá učitelka. Potom jsem se vytahovala před spolužáky, že táta vlastní Volvo. Různým lidem jsem vyprávěla, jak je konzervatoř báječná, ale není . . .“

„Chápu.“ Páter Ondřej pokýval hlavou a kradmo se podíval na hodinky. „A dál?“

„Pravda je úplně jiná.“ Slzy se mi nahrnuly do očí. „Vůbec se mi to tam nelíbí.“

Velebníček vypadal překvapeně.

„Tak proč tobo nenecháš?“ Ptal se.

„Nemůžu.“ Rozbrečela jsem se. „Všichni by se mi smáli.“

„Ale to snad ne?“ Zamrkal páter Ondřej a zvedl ruku, jako by mě chtěl pohladit po hlavě. Jakmile si uvědomil, že na mě skrze mřížku zpovědnice nedosáhne, soucitně se usmál.

„Místní děti se mnou nekamarádějí. Závidějí mi moje úspěchy, ale nikdo z nich nevidí, jak se pořád dřú.“ Popotahovala jsem. „Problém je, že teď, když jsem dosáhla toho, po čem jsem tolik toužila, už si nejsem jistá, jestli to pořád ještě chci.“

„A co tedy vlastně doopravdy chceš?“ Velebný pán nadzdvihl obočí.

„Nevím.“ Utřela jsem si nos rukávem. „Ale nechci mít ostudu.“

Páter Ondřej vážně pokýval hlavou a sundal si brýle. Chvíli je mlčky čistil.

„Vypadá to, že především lžeš sama sobě.“ Dýchnul na skla. „Pomodli se dvakrát Otčenáš a pětkrát Zdravas a popros pána Ježíše, aby ti pomohl najít cestu k pravdě.“ Kněz si posadil kovové obroučky zpět na nos a požehnal mi znamením kříže.

„Amen.“ Polkla jsem slzy. „Díky bobu.“

Hned se mi ulehčilo u srdce. Vesele jsem odzpívala všechny žalmy na chóru a popovídala si s Ruženkou na hřbitově. Později odpoledne jsem skrze kuchyňské okno úzkostlivě pozorovala blednoucí denní světlo na zahradě a při myšlence na nadcházející školní týden se mi znovu zauzloval žaludek.

„Prosím tě, Panebože. Nemohl bys zpomalit tok času?“ Modlila jsem se v duchu u večere a vzpomínala na Krista lámajícího chléb v předvečer svojí popravu. „Kéž by nikdy neexistovalo pondělí.“ Tolik jsem si přála, aby byla věčně neděle.

V noci jsem se neklidně převalovala z boku na bok. Měla jsem podivný pocit, jako bych se v křehké pramici blížila k niagarským vodopádům. Připadalo mi, že před sebou v dálce slyším padající masy vody. Proud událostí mě nemilosrdně unášel a nemohla jsem udělat nic, co by oddálilo můj pád. Na mysli mi vytanulo otcovo vyprávění o tom, jak v mládí pracoval na uhelné šachtě v Ostravě. Jako čerstvý maturant si musel za trest odpykat dva roky pod zemí, poté co s třemi dalšími kamarády ztropil nevinný žert bolševickému řediteli gymnázia. Psal se rok 1956. Rudá Armáda právě obsadila Maďarsko. Atmosféra v průmyslové baště socialistické republiky pulsovala podezřením z kontrarevoluce. Otcí bylo pouhých sedmnáct let, když se dostavil na prvomájový průvod oblečen jako Elvis Presley, místo aby pochodoval s mávátkem v povinné svazácké uniformě. Následný skandál měl pro čtveřici vtipálků

bolestné konsekvence. Ředitel gymnázia jim zakázal studium na vysoké škole. Otec si mohl vybrat mezi vojenskou službou a uhelným dolem. Nakonec se rozhodl jít fírat v naději, že se mu časem podaří získat ztracenou důvěru dělnické třídy a bude připuštěn ke zkouškám na vysokou školu. Plazil se prý na šichtu chodbami s tak nízkým stropem, že si v nich připadal jako žízala. Osm hodin denně, šest dní v týdnu musel tisíc metrů pod zemí rozbíjet tvrdý kámen sbíječkou.

Najednou jsem chápala pocity, o kterých vyprávěl, když popisoval svůj příchod na směnu! Pokaždé, když se propadal důlním výtahem do tmy, napadlo ho, jestli ještě někdy spatří světlo světa. Zachránila ho jediné víra v Pánaboha. Byl skálopevně přesvědčen, že nad ním v tomto živoucím pekle nebesa držela ochrannou ruku. Řada mnohem zkušenějších havířů, se kterými v průběhu let pracoval, prý zůstala pohřbena pod zemí.

Tentokrát bylo na mně, abych se poprala s mrazivým proudem nepříznivého osudu. Zavřela jsem oči a v duchu zoufale pádlovala divokými přejemi, jež hrozily převrhnout mou světskou loďku a navždy roztrástit mé sny.

LISTÍ NEPŘESTÁVALO padat ze Šimkovic ořešáku a brzy byly všechny větve docela holé. Závany ledového větru z Grónska neurvale pročešávaly les a nepřetržité lijáky proměnily naši zahradu v močál. Každé nové ráno se zdálo studenější a temnější než to předchozí. Moje nálada byla bez výjimky černočerná. Už mi nepřipadalo, že se mi život zdá. Naučila jsem se přežívat pomocí snění. Během týdne jsem se ale neměla na co těšit kromě letmých setkání s Martinem a klavírních lekcí s profesorkou Bedrnovou. Původem ruská pianistka se sametově černýma očima mi každý čtvrtek uměla roztančit prsty po klaviatuře. Za celou dobu na konzervatoři jsem se nepřiblížila tanci tak jako při jejích hodinách.

„Překvapuje mě, že soudruh Baba přijal tak hudebně nadanou žákyni.“ Profesorka Bedrnová Vyslovovala „I“ měkce, s těžkým přízvukem. *„Mohl bys jednou klidně přemýšlet o přestupu na klavírní oddělení.“*

„Máma vždycky dobře hrála na piáno a trvala na tom, abych šla v jejích slépějích.“ Skromně jsem vysvětlovala. *„Chodím od šesti let do lidušky, jenže na profesionální klavíristku mám moc krátký prsty.“*

Sympatická pedagožka si se zájmem prohlédla moje ruce.

„Prsty máš sice malé a sama jsi celá malíčká, ale tvůj umělecký výraz je mimořádně velký.“ Byla nadšená mojí interpretací Beethovenovy Elišky. Ostatní studenti baletu se podle ní jenom horko těžko učili základům prstokladu. *„Proč se nevěnuješ hudbě? Jseš si jistá, že chceš být baletkou?“*

Připadalo mi divné, že všichni neustále zpochybňují můj profesní výběr.

V polovině listopadu komise učitelů oznámkovala mojí baletní techniku čtyřkou. Soudružka Krůtová mi posléze vysvětlila, že ačkoli jsem v baletu dostatečně způsobilá, nejsem zdaleka ani trochu dobrá. Dozvěděla jsem se od ní, že je málo pravděpodobné, že bych prošla pololetními zkouškami. Musela bych totiž zlepšit svou elasticitu a výrazně zhubnout. To byly ovšem velmi smutné zprávy.

Cítila jsem se v hloubi duše zrazená. V kostele jsem za posledních pár měsíců vypálila kopu svíček a za dobrou známku jsem se modlila i na Růženčině hrobě. Každý večer jsem odříkala alespoň jeden růženec.

„Co ti mám na to říct?“ Povzdechla si máti, když jsem jí přinesla index k podpisu. Poprvé v životě se musela smířit s vysokou cifrou. Dřív bývala pro rodiče samozřejmost, že se mi v žákovské červenaly samé jedničky.

„Žádná z holek nedostala dobrou známku.“ Koktala jsem omluvně. *„Dvojky a jedničky jsou vyhrazeny pro kluky. My jsme všechny dostaly buď trojku nebo čtyřku.“*

„To se mi nezdá spravedlivý.“ Máti přimhouřila oči.

„Soudružka Krůtová říká, že žákyním prvního ročníku zásadně nikdy nedává dobrý známky. Nechce, aby nám zbytečně stouplо sebevědomí. Podle ní nás špatný známky motivují k tomu, abychom se nepřestaly zdokonalovat.“

„Toble má být ruská technika motivace studentů?“ Máti si neodpustila štiplavou poznámku. *„Kdo ví, jestli se soudružka Krůtová náhodou neškolila v gulagu?“* Nespokojeně mi do indexu načmárala nečitelný podpis.

„O čem jde řeč?“ Otec byl napolo zaujat poslechem analýzy války v Afghánistánu na rádiu Svobodná Evropa.

„Myslím, že je na čase, abychom si promluvili s Mirandinou profesorkou baletu.“ Mátin hlas prozrazoval roztrpčení. *„Začínám mít podezření, že pro svou práci není způsobilá a možná i zneužívá svoji autoritu.“*

Cítila jsem, že se řítím do průšvihů. Nedokázala jsem však už v sobě najít sílu, abych drsné metody soudružky Krůtové ospravedlnila.

Naštěstí se máti rozhodla otočit list.

„Představ si, koho jsem dneska potkala na poště? Pamatuješ na mladou sochařku, co bydlí naproti na kopci? Víš kterou, Trumpetko?“ Nemohla si vybavit jméno. *„Její bratr chodil na základce s Martou do třídy.“*

„Máš na mysli Barču Brabcovou?“ Vybavila jsem si drobnou umělkyni s očima jako uhel a maličko zakřiveným nosem, připomínajícím ptačí zobák.

Sestřiny vrstevníky jsem znala lépe než svoje vlastní. Marta mě v ranném dětství místo na procházky tajně vodila na místní diskotéku. Od čtyř let jsem pak nejedno sobotní odpoledne protancovala s Barčou na parketu za zvuku Olympiku.

„Jo, to je ona.“ Kývala hlavou máti. *„Na třetí pokus se nakonec dostala na akadéu a teď se připravuje na závěrečnou práci. Příští rok se chystá promovat se sochou baletky. Mám se tě prý zeptat, jestli bys jí nechtěla stát modelem.“*

„No, to bych ráda!“ Rozzářila jsem se. *„Kdy chce začít?“*

„Varovala jsem jí, že jsi přes týden dost vytižená.“ Máti se tázavě zabodla pohledem do otce, než mi dala svolení. *„V sobotu ráno bys s Barčou mohla jet na akademii vlakem, pokud projevíš zájem. Slíbila, že ti zaplatí oběd a všechny náklady spojené s cestováním.“*

AKADEMIE UMĚNÍ se nacházela v zarostlé zahradě plné velkých kamenných soch vedle Stromovky. Vnitřek impozantní budovy působil tak trochu strašidelně. V celé škole panovalo hrobové ticho. Neodmyslitelný vrátný s rudou páskou na rukávu nám dovolil projít prázdným vestibulem. Následovala jsem Barču dlouhou klenutou chodbou vyzdobenou komunistickým uměním.

„*Vítej v našem doupěti.*“ Mladá sochařka hrdě stiskla kliku ateliéru.

Sochařská dílna se podobala skleníku. Strop i venkovní stěnu tvořily okenní tabulky. Místo exotických rostlin tu však z různých květináčů vyčuhovaly svazky štětců, dlátek a rozličného sochařského náčiní. Vůně terpentýnu a sochařské hlíny prostupovala celou místností.

„*Dovol, abych ti představila své spolužáky.*“ Barča mě před sebou postrkovala k rozpáleným kamnům v rohu ateliéru. Dva mladíci tu u vratkého stolku jedli podomácku vyrobené uzeniny z mastného papíru.

„*Toble je Honza.*“ Potrásla jsem si rukou s vytáhlým studentem. Dlouhovlasý sochař na mě přátelsky mžoural skrz nakráplé lenonky. Plandavé montérky měl celé pokryté zaschlou sádrou. „*Specializuje se na válečný vězně.*“ Vysvětlila mi Barča a ukázala na kolekci drátěných soch obalených gypsem.

Druhý mladík byl o hlavu menší než Honza. V ostrém protikladu k vyčouhlé máničce měl podsaditý Igor krátký sestřih a svalnatý, chlupatý krk.

„*Všechny ty parašutisty, co tady všude kolem vidíš, spáchal náš Igor.*“ Barča se rozhlédla po ateliéru. „*Miluje totiž válku.*“

Polovina podlahy byla zastavěná armádou sádrových rozvědčků. Všechny Igorovy sochy znázorňovaly stejné téma v různých barvách a velikostech, ale každá z nich se oháněla trochu odlišnou zbraní.

„*Pěkný.*“ Vychovaně jsem se usmála a změnila téma, abych se vyhnula hodnocení Igorovy tvorby. „*Jak to, že jste v sobotu ráno ve škole?*“

„*Nevidíš? Makáme na diplomce.*“ Igor odvětil s plnou pusou. Dívala jsem se, jak řeže kus krvavého jelita kapesním nožíkem. „*Nedáš si taky kousek?*“ Nabídl mi.

„*Díky, ale musím držet dietu.*“ Snažila jsem se nedat najevo odpor. Při pohledu na střívko nacpané krví se mi zvedal žaludek.

Raději jsem se nepochlubila, že už jedno jelito mám na zadku.

„*Náš Igůrek má zlatý srdce, vid? Vždycky nám přiveze čerstvý dobroty ze zabíjačky.*“ Barča výsměšně objala spolužákova široká ramena a mlaskavě Igora políbila na umaštěnou tvář jako kdyby byl malé dítě. „*Jebo rodiče vlastně chalupu v Beskydech.*“

Igorovi rodiče se prý také živili sochařstvím.

„Jebo málinka sochá Marxe a tatík má zase patent na Leniny.“ Informoval mě s úšklebkem Honza. „Dřív teda dělával Stalina, než vyšel z módy. A teď se asi nejspíš chystá přesedlat na Gorbačova.“

Nezdálo se, že by Igora rozladilo, že si z něj intelektuální spolužáci utahují.

„A co ti na tom, kurva, vadí?“ Žvýkal jelítka s výrazem sebeuspokojení na kulatých tvářích. „Sochařství je byznys jako každé jiné.“ Utřel si pusou rukávem. „Musíš akorát dát bacha, abys sochal toho správnýho potentáta v tý správný době.“

„Není to trochu amorální?“ Pohoršoval se Honza.

„Na morálku se můžeš klidně vysrat, vole.“ Igor se rozesmál na celé kolo. „Chutnaj ti moje játrnice? Tak drž hubu.“

„Prosím tě, IGORE.“ Vyčítavě se ozvala Barča. „Jsou tady děti.“

Odvedla mě pak do zadní části ateliéru, kde jsem si za plátěnou zástěnou navlékla balerínu. Zavázala jsem si špičky a vyskočila na vyvýšenou platformu u skleněné stěny na zahradu.

„Mohla bys mi teď ukázat nějaký zajímavý postoje?“ Barča se posadila na židli se skicákem. „Výborně. Skvělý.“ Kreslila překvapivě rychle, zatímco jsem měnila pozici. „Potřebuju najít ten správný výraz.“

Ateliérem vanul chladný vzduch. Zkoumavým pohledem jsem odhalila celou řadu rozbitých okenních tabulek. Mladá sochařka nepřestávala škrtat uhlem po papíře. Začínala jsem mrznout. Teplý od kamen na druhé straně místnosti ke mně nedorazilo. Netrvalo dlouho a moje tělo se pokrylo husí kůží.

„Já bych se na to teda vysral stát někomu modelem, vole.“ Slyšela jsem Igora mumlat v rohu. Vysypal kýbl briket do plamenů a zabalil si zimomřivě ramena do vojenské deky. „Mrznou mi z toho koule, když se na tu holku dívám.“

Honza se zvedl od stolu a začal kroutit knoflíkem na rádiu.

„Hele. Mám nápad.“ Zahlaholil přes celou místnost. „Co kdybych tam naladil nějakou klasiku? Miranda by nám mohla zatančit. V sobotu ráno potřebujeme trochu kultury a ona se při tom zabřeje. Co ty na to, Barčo?“

„*Jasně. Určitě tím nic nezkažíš.*“ Mladá umělkyně zvedla obočí namalované černou tužkou. „*Klidně tam něco pust’.*“

O chvíli později hřejivé tóny Mozartova klavírního koncertu zaplavily mrazivý ateliér. Sladká melodie druhé věty mi byla silně povědomá. Rodiče patřili k abonentním posluchačům České filharmonie a od malička mě brali na koncerty. Klavírní sólo tklivě navozovalo pocit ztracené nevinnosti. Se zavřenýma očima jsem do sebe vstřebávala tok rytmu harmonizujících akordů a nechala se unést hudbou. Prostor kolem se proměnil v zelené pastviny. Viděla jsem rudé slunce zapadat za štít hor. Vlahý vzduch voněl sušeným senem, přezrálým ovocem a mírně nasládlým pachem hniloby. V hloubi duše mě najednou napadlo, že nastal čas mého loučení s dětstvím. Musela jsem se připravit na dospělost.

Postavila jsem se na špičky a začala tančit.

Každý můj pohyb vyplýval z pramene mých emocí. Klouzala jsem po světelném mostě přes propast času. Vibrace klavírních strun se mi splétaly pod nohama jako sluneční paprsky. Mé tělo bylo nezvykle lehké, má mysl plná záře. Vznášela jsem se nad pódium, jako by se na mě snad nevztahoval zákon gravitace. Odjakživa jsem uměla vyjadřovat svoje city tancem, kdykoli jsem uslyšela dobrou hudbu. Nenarodila jsem se s gumovými klouby a elastickými svaly jako některé nadanější holčičky, ale odjakživa jsem uměla přirozeně improvizovat. Moje nohy samy od sebe dělaly taneční kroky. Leckterá baletka v přípravce dokázala vystříhnout lepší provaz než já, ale jakmile přišlo na improvizaci, všechny moje konkurentky se stáhly do pozadí a dovolily mi ovládnout jeviště. Na konzervatoři však improvizace nebyla dovolena. Soudružka Krůtová měla každý náš krůček předem promyšlený do posledního detailu. Pod její taktovkou jsme tancovaly mechanicky jako dřevěné loutky. Nyní jsem po třech měsících bezmyšlenkovitého drilu dostala příležitost vyjádřit svoje potlačené pocity. Celý prostor mi najednou patřil. Promlouvala jsem k svému publiku řečí těla. Působilo mi intenzivní radost nacházet rovnováhu mezi vnitřními a vnějšími silami hmoty, jež se skrze mě ustavičně přesouvaly, pnuly a ostře spolu kontrastovaly v pevném bodě nadčasového vědomí duše. Když hudba posléze utichla, sesula jsem se jako v transu na podlahu a zůstala nehybně ležet.

„*Ty vole.*“ Slyšela jsem Igora rachotit u kamen. „*Tak tomuhle se říká umění.*“

„*Bejt sebou, radši držím hubu.*“ Bručel si pro sebe Honza. „*Víš vo umění úplný kulový.*“

Když jsem se vzpamatovala a vstala na nohy, všimla jsem si, jak si mezi sebou mladí sochaři vyměňují uznalé pohledy.

„Mám strašnou žízeň.“ Otřela jsem si čelo. *„Můžu dostat skleničku vody?“*

„Promiň, ale nealkoholické nápoje tu nevedeme.“ Igor ukázal prstem na špinavé umyvadlo u dveří. *„Budeš se muset napít přímo z koboutku.“*

Naklonila jsem se přes porcelánovou mísu a pár minut lapala ledový proud vody do úst jako žíznivý pes, dokud jsem se nezchladila.

„Myslím, že se mi podařilo najít přesně to, co potřebuju.“ Barča měla od usilovné práce s uhlem úplně černé prsty. *„Tenhle postoj se mi líbí ze všech nejvíc.“* Dívala jsem se, jak otáčí stránky skicáku. *„Budu teď potřebovat, aby ses chvíli nehýbala.“*

Ukázala mi vybranou pozici.

Pokrčila jsem koleno a zároveň natáhla napnutou druhou nohu před sebe. Špičkou jsem se dotýkala pódia a v oblouku zvedla zakulacené paže nad hlavu jako svatozář. Byl to poměrně jednoduchý postoj, ale po chvíli jsem zjistila, že v něm s rovnými zády nedokážu stát víc než pět minut v kuse, aniž by mě nerozbolely všechny svaly.

Studený průvan táhl skrze rozbité tabulky. Než Barča ohnula dráty na dřevěné točně, tvořící kostru mojí sochy, a celou strukturu pokryla hlinou, začaly se z popelově šedého nebe snášet sněhové vločky. Drkotala jsem zuby tak nahlas, že se nade mnou mladá umělkyně smílovala a poslala mě, abych se oblékla.

„Pro dnešek by to mohlo stačit.“ Řekla. *„Budeš ale muset ještě párkrát přijít, než to bude hotový.“*

„Pojď se napít mý léčivý infuze.“ Igor na mě volal od kamen. *„To tě zabřeje.“* Nalil štědrou kapku domácí slivovice do otlučeného hrnečku plného horké vody. *„Ber to jako prevenci proti nastuzení.“* Spiklenecky na mě mrkl.

KDYŽ JSEM druhého dne otevřela ráno oči, trochu mě škrábalo v krku. Ještě jsem stačila odzpívat svůj repertoár na kůru, než jsem definitivně ztratila hlas. Navzdor všem úpěnlivým

modlitbám jsem se v pondělí ráno vzbudila s nateklými mandlemi. Když jsem vytahovala rolety, spatřila jsem na okně ledové květy. Ačkoli se psal teprve začátek prosince, teplota venku byla hluboko pod nulou. Celé městečko se zimomřivě krčilo pod tlustou peřinou čerstvě napadaného sněhu, který se v světle pouliční lampy třpytil jako diamantový prach.

„Panebože na nebi. Proč mi tohle děláš?“ Zoufala jsem. *„Já teď přece nemůžu začít stonat.“* Zabalila jsem si krk do tlusté, vlněné šály. *„Musím vydržet alespoň do Vánoc.“*

Ty tam byly časy, kdy jsem předstírala chřipku, abych se na základce ulila ze školy. Teď jsem byla doopravdy nemocná, ale nemohla jsem si dovolit propásnout ani jednu hodinu klasiky. Soudružka Krůtová s námi nacvičovala choreografii, kterou jsme měli předvádět na pololetních zkouškách. Místo abych poprosila máti o změření teploty, řekla jsem si o jeden pomeranč navíc k snídani. Matčíným pomerančům jsem se normálně vyhýbala jako čert kříži. Pocházely z Kuby a nedaly se oloupat. Přinutila jsem se sníst tři kusy a modlila se přitom, aby vitamín C urychleně vybudil můj imunitní systém k akci.

„I kulbavej osel by to zatancoval líp než ty, Urbanová!“ Soudružka Krůtová byla toho rána obzvláště špatně naladěná. *„Bud’ začneš pořádně vykopávat ty svoje tlustý kolena naboru, nebo vykopnu já tebe. Rozumíš?“*

Jak jsem se potila u tyče, moje krční uzliny nezadržitelně zvětšovaly objem, až se nakonec podobaly vlašským ořechům. Bolelo mě polknout, ale naštěstí jsem všechny sliny vyplivla na podlahu. Kolem poledne mi začalo činit potíží oddechovat. Odpoledne jsem přežila pět hodin teoretického vyučování jako ve snu. Různí učitelé se zjevovali a zase mizeli ze stupínku jako duchové. Viděla jsem, jak pohybují rty, ale nedokázala už vnímat, co říkají. Než jsem se večer dopravila vlakem domů a s námahou vylezla do kopce, moje plíce zněly jako rozladěná tahací harmonika.

„Co je to s tebou, Trumpetko? Jsi úplně žlutá jako citrón.“ Máti se zamračila, když mě viděla usínat nad večerí. *„Přinesu ti teploměr.“*

Vrazila mi skleněnou trubičku do podpaží, zatímco jsem předstírala, že si pochutnávám na hovězím vývaru s játrovými knedlíčky. Byla to moje nejoblíbenější polívka, ale nedokázala jsem polknout ani jeden kousek. Jenom jsem si pohrávala s lžící. Jakmile máti na chvíli odběhla do kuchyně, bleskově jsem vylila plný talíř zpátky do mísy. Otec byl jako vždy plně

zaměstnán poslechem Hlasu Ameriky a ničeho si nevšiml. Vytáhla jsem si teploměr a pod stolem sklepała sloupek rtuti pod 37 stupňů Celsia.

„To jsem blážen.“ Máti si nevěřicně prohlížela skleněný nástroj pod lampou a zkoumala jestli není rozbitý. *„Byla jsem si jistá, že máš borečku.“*

„Prosím tě, co pořád máš?“ Odtáhla jsem se od ní, když mi chtěla položit hebkou ruku na rozpálené čelo. *„Jsem trochu přepracovaná. Nic víc.“*

Podezřívavě se na mě podívala a přinutila mě spolknout dva acylpyriny. Měla jsem opravdu veliké nadání k pokrytectví. S dokonalým sebezapřením jsem zapila oba prášky hltem vody, aniž bych bolestí zkřivila tvář.

Tu noc jsem měla zvláštní sen. Stála jsem na zasněženém perónu. Ozvalo se dunění kol a v zatáčce se objevila nablýskaná lokomotiva. Z mosazného komínu se jí valily chuchvalce jisker a z mastných pístů syčela pára. Hořící kotel zlověstně hučel. Zatímco vlak supěl na nádraží, vír studeného vzduchu mě hrozil vcucnout pod koleśa. Naklonila jsem se dozadu a pevně zapřela chodidla do země, abych neztratila rovnováhu, dokud se dlouhá řada starodávných vagonů nezastavila. Mosazné zábradlí a kliky na dveřích se mi leskly před očima. Slyšela jsem průvodčího foukat do píšťalky. Ostatní cestující na perónu se chystali nastoupit a i já jsem chtěla vykročit k nejbližšímu vagonu, když jsem si uvědomila, že mám nohy přilepené k zemi. Snažila jsem se je odtrhnout, ale s každým krokem mi těžkla lýtka, až byla jako z olova a nemohla jsem jimi ani pohnout. Veškerou silou vůle jsem se vrhla trupem dopředu. Podařilo se mi sice udělat salto, dopadla jsem však přesně tam, kde už jsem stála předtím. Jenom o krůček jsem nedosáhla na mosazné zábradlí v zadní části vagonu, pomocí kterého bych se bývala mohla po schůdcích přitáhnout dovnitř vlaku.

„Počkejte na mě! Chci jet s váma.“ Mávala jsem bezmocně rukama. *„To mi přece nemůžete udělat. Nemůžete mě tady nechat!“*

Lokomotiva dýchavičně funěla a připravovala se k odjezdu. Nikdo mě neslyšel. Nepřátelská magnetická síla mi poutala nohy k nástupišti. Slyšela jsem svůj hlas z veliké dálky, zkroucený a hluboký jako na pomalu hrajícím magnetofónu. Probudila jsem se zbrocená potem a v uších mi doznívala ozvěna vlastního volání.

Moje srdce se naplnilo abstraktní hrůzou.

„Půjdeš se mnou za paní doktorkou.“ Máti nechtěla ani slyšet o tom, že bych měla jít do školy. „Vsadím se, že máš pořádnou angínu.“

„Je to jenom obyčejná chřipka.“ Hodila jsem na sebe šaty a upalovala ze dveří dřív než mě kdokoli mohl zastavit. „To přejde. Uvidíš.“ Snažila jsem se nemyslet na matčin ztrápený výraz. „Ještě čtrnáct dní a budou Vánoce.“ Volala jsem na ní, když jsem klouzala setmělou ulicí po zledovatěném sněhu.

O hodinu později jsem v tanečním sále stanula na váze a k velké radosti zjistila, že mi můj zhoršující se zdravotní stav zlepšil vyhlídky na úspěšné studium.

„Dvacet pět kilo.“ Soudružka Krůtová vypadala poprvé za tři měsíce spokojeně. „Tak přece. Blížíš se ideální váze.“

U tyče jsem se cítila úžasně lehce, jako bych měla éterické tělo. Nemohla jsem se v zrcadle vynadívat na svoje hubené nohy. Minutová ručička na hodinách tentokrát tikala jako o závod. V ústech jsem měla dostatek slin, které jsem pravidelně plivala na zem. V plicích mi horečnatě plápolal oheň a příjemně mě hřál na prsou. Na rozdíl od ostatních zdravých spolužaček jsem netrpěla zimou.

Později odpoledne jsem se uvelebila v přetopené třídě v Podskalí. Pohodlně jsem si podložila hlavu učebnicí zeměpisu a se zájmem pozorovala pohupující se náušnice ve vytaháných ušních lalůčcích soudružky Bendové. Připomínaly mi ozdoby na vánočním stromečku. Zdálo se mi, že slyším v dálce koledy. Ústa mi zaplavila sladká chuť vanilkových rohlíčků a vaječného koňaku. Vůně páleného františku mi vnikla do nosu. Cítila jsem se dokonale šťastná.

„Prosím laskavě o prominutí, mladá dámo?“ Vedle hlavy mi z výšky dopadl těžký atlas světa. „Doufám, že neruším!“

Učitelka zeměpisu se nade mnou tyčila jako bohyně pomsty.

„Jestli tě nebaví moje výuka, tak proč sem vůbec chodíš?“ Klepala se vzteky a náušnice se jí dívoce rozhoupaly v uších jako gondoly na Matějské. „Tak aby bylo jasno. Podskalská základní škola není žádná noclehbárna.“ Vypískla. „Mám tě tak akorát dost! Nechám tě za trest po škole.“ Dívala jsem se, jak rázuje ke katedře a zapisuje svůj rozsudek do třídní knihy. „Budeš tady sedět, dokud se nazpaměť nenaučíš jména všech patnácti Sovětských republik včetně jejich hlavních měst.“

„Co když pak nestihnou svůj vlak?“ Málem jsem se rozbrečela.

„To máš bobužel smůlu.“ Soudružka Bendová na mě výhružně vycenila zažloutlou protézu. *„Budeš si muset počkat na další.“*

Podobně jako v mojí noční můře, průvodčí zrovna foukl do píšťalky, když jsem o hodinu později na Smíchově vybíhala po schodech na nástupiště. Koncová světla posledního vagónu se propadla do tmy.

„Nezlob se mami, právě mi ujel vlak.“ Krákorala jsem ochraptěle do sluchátka ve špinavé telefonní budce. *„Přijedu za hodinu.“*

Nádraží působilo nepřátelsky a smrdělo zkyslým pivem. Čekárna byla z nějakého důvodu zavřená a ve vstupní hale chyběly lavičky. Chodila jsem nahoru a dolů po nástupišti, abych se zahřála. Vánoční světlík unyle blikala ve výloze obchodů naproti přes ulici. Hrstka pozdních cestujících kolem mě podupávala podél zamrzlého obrubníku a vydechovala oblaka husté páry. Studený vzduch mě ostře řezal do plic. Když se na železničním mostě vynořila dvě žlutá světla, zalapala jsem po dechu jako vánoční kapr vytažený z vody. Zhroutila jsem se na první sedadlo uvnitř vyhřátého vozu a rozkašlala se. Celou cestu domů jsem se potom bezmocně zmítala v záchvatech dráždivého kašle.

„Zasloužila bys na zadek, Trumpetko. Musíš jít okamžitě do postele.“ Máti na mě čekala na peróně. *„Pročpak jsi mě ráno neposlechla? Chceš se zabít?“* Sundala mi ze zad těžkou tašku a přehodila mi přes ramena teplý pléd. *„Opři se o mě. Pomůžu ti. Tatínek je ještě někde v letu. Musíme jít domů pěšky.“*

Podklesávala mi kolena. Každé tři kroky jsem se po cestě musela zastavit a bojovat s novým záchvatem kašle. Právě jsme zabočily do úzké uličky stoupající nahoru od pošty, když jsem se rozkašlala tak silně, že jsem se málem pozvracela. V zažloutlém světle lampy jsem spatřila rudé kapky na bílém sněhu.

„Bože můj. Vždyť ty vykašláváš krev!“ Hystericky vykřikla máti. *„To je děsný. Hned jak se tatínek vrátí domů, musíme jet do nemocnice.“*

Ani jsem nevěděla jak, ale najednou jsem ležela máti na klíně na zadním sedadle naší žluté Škodovky. Otec závodním stylem kroutil volantem. Motor burácel pod kapotou a gumy ječely v zatáčkách. V Motolské nemocnici jsme málem urvali závoru. Otec mě vzal do náručí

a odnesl dovnitř vyšetřovny, kde mi paní doktorka nařídila otevřít pus. Chvilí se mi št'ourala v krku dřevěnou špachtlí, očividně nespokojená s tím, co tam viděla. K potvrzení diagnózy však ještě potřebovala rentgenový snímek. Musela jsem se před ní svléct do kalhotek a přitisknout plochou hruď ke kovovému přístroji ve vedlejší místnosti. Zůstala jsem tam sama a po chvíli se ozvalo cvaknutí.

„Zdá se, že krvácení nejspíš způsobila prasklá vlasečnice.“ Oznamila rodičům doktorka, poté, co si prostudovala černobílou fotku mých plic. *„Asi vás nepotěším, jedná se o klasický případ oboustranného zápalu plic.“*

„Tušila jsem to.“ Máti si vyměnila zdrcený pohled s otcem.

„Zabájíme léčbu vysokou dávkou penicilínu.“ Paní doktorka mě požádala, abych si lehla na břicho. Stáhla mi kalhotky a začala mě píchat do zadku injekční stříkačkou.

„Můžete mi vysvětlit, proč má to dítě na hýždích tolik modřín?“ Slyšela jak vyslychá rodiče. *„Nevím, co si o tom mám myslet.“*

„O jakých modřínách to mluvíte?“ Zděsil se otec a přistoupil blíž.

„To je krvavý jeliťo!“ Vykřikla nade mnou matka. *„Jak se ti to stalo?“*

„Promiň mami, úplně jsem vám to zapoměla říct.“ Rychle jsem si na sebe natáhla kalhoty. *„Uklouzla jsem ve škole na schodech a skutálela se dolů.“*

„Jak to, že jsi se o ničem nezminila?“ Máti nevěřicně přimhouřila oči. *„Kterej den to bylo?“*

„Jestli se nepletu, bylo to minulou středu. Běžela jsem ráno v Domě Železničářů na záchod a nevsimla si, že uklízečka vytřela podlahu.“ Lhala jsem, jako když tiskne. *„Nepřipadalo mi to tak vážný. Ani mě to skoro nebolelo.“* Vyhnula jsem se otcovu upřenému pohledu. Raději jsem se otočila k doktorce, která na psacím stroji vyt'ukávala mojí anamnézu.

„Kdy si myslíte, že se můžu vrátit do školy?“ Prosebně jsem na ní pohlédla přes stůl.

Lékařka si mě zkoumavě prohlížela přes obroučky brýlí na čtení. *„Když budeš brát tři dávky penicilínu denně a zůstaneš alespoň první dva týdny v posteli, ke konci ledna bys mohla být zdravá.“*

„Tak pozdě?“ Zhrozila jsem se. *„Bože to ne!“*

„Prosím tě, kam tak pospícháš?“ Divila se. „Většina dětí by byla štěstím bez sebe, že se jim prodlouží vánoční prázdniny.“

„Já ale chodím na taneční konzervatoř.“ Nešťastně jsem vysvětlovala. „Jestli budu dlouho chybět, neudělám pololetní zkoušky a dostanu vybažov.“

„Když je to tedy tak,“ soucitně se na mě usmála, „můžu Mirandě nasadit alternativní léčbu.“ Prsty jí čile běhaly po klávesách mechanického stroje při psaní receptu. „Neexistuje samozřejmě sto procentní záruka úspěchu, ale pravděpodobnost, že bude Miranda po novém roce schopná znovu fungovat, je poměrně vysoká.“ Potřásla si srdečně rukou s otcem a podala matce cár popsaného papíru.

Máti vypadala neobyčejně rozčilená, když jsme opouštěli nemocniční pohotovost. Otec mě posadil do auta a zavřel za mnou dveře. Rodiče spolu na parkovišti prohodili pár slov, než pak mlčky nastoupili dovnitř. Máti se sice znovu posadila vedle mě, ale nevydala hlásku. Ujeli jsme nejmíň deset kilometrů, když se otec konečně odvážil prolomit tíživé ticho.

„Máma si myslí, že nám neříkáš pravdu.“ Jeho hluboký hlas zněl smrtelně vážně. „Ta historka o tom, jak jsi minulou středu spadla na schodech, je opravdu divná. Podle mámy ti to udělala profesorka baletu. Co mi k tomu můžeš říct?“ Viděla jsem záblesk jeho žlutých očí v zpětném zrcátku. „Ven s tím.“

Věděla jsem, že nemá smysl pokračovat v lhaní.

„Byla to ona.“ Pípla jsem. „Ale určitě neměla v úmyslu mi ublížit.“

Máti s sebou prudce trhla na sedadle.

„To je přece šílený.“ Rozevřené nozdry a strnulé čelisti prozrazovaly, že se musí ovládat, aby nevybuchla. „Zapomeň na to, že se po Vánocích vrátíš na taneční konzervatoř, Trumpetko!“ V očích se jí leskly slzy. „Jedině přes moji mrtvolu.“

TOHO ROKU jsme slavili smutné Vánoce. Nakyslý pach epichlorhydrinu vanul z garáže do kuchyně a mísil se s vůní skořice a vanilkových rohlíčků. Týden před Štědrým dnem se náhle oteplilo. Z postele jsem pozorovala tající rampouchy na střeše Šimkovic vily a naslouchala vodě bublající v prorezlých okapech. Pro zábavu jsem si četla pohádky a vyráběla

vánoční dárky pro členy své rodiny. Na plicích mi sice odlehlo, ale srdce jsem měla beznadějně zlomené. Máti si postavila hlavu, že se na konzervatoř nevrátím, a odmítala vzít na vědomí jakékoli polehčující okolnosti, jež by zmírnily její krutý rozsudek. Aby toho nebylo dost, nová antibiotika, která mi předepsala paní doktorka v Motole, mi v ústech zanechávala nahořklou pachut'. Každých osm hodin jsem polykala prášky a myslela na hříby satany, které jsme na konci prázdnin nasbírali v místním lese.

Otec nechal vánoční nákupy na poslední chvíli. Teprve Štědrého dne ráno se rozhoupal jít koupit stromeček a kapra. Všude už bylo beznadějně vyprodáno a sjezdil prý kvůli tomu půlku okresu. K poledni se vrátil domů s pokroucenou jedličkou v kufříku a mrtvou rybou v síťovce. Předchozí léta vždycky s předstihem kupoval živého kapra a nechával ho plavat ve vaně až do Štědrého dne. Dopoledne kluzkou rybu nemilosrdně vylovil a v kuchyni ji klepnul do hlavy kladívkem. Vykuchal kapra dlouhým nožem a z těla mu seškrábal šupiny. Podobaly se lesklým mincím. Sušili jsme je na topení a na Nový rok si je rodiče nacpali do peněženky jako záruku prosperity.

Další místní pověra tvrdí, že když se člověk během dne poctivě postí, může na Štědrý večer spatřit zlaté prase. Vynechala jsem proto snídani a po dvou týdnech marodění poprvé vstala z postele, abych sestře v jídelně pomohla ozdobit zakrslý stromek elektrickými světýlky. Nikdy předtím jsem se neúčastnila zákulisních příprav na Vánoce. Teď, když jsem viděla, jak se věci doopravdy mají, začínala jsem si přát, abych bývala nikdy nepřestala věřit na Ježíška. Vánoce se jevíly mnohem krásnější, dokud byly zahaleny závojem tajemství. Rodiče mě předchozí roky v předvečer oslavy posílali na procházku s Martou. Brodívala jsem se zmrzlým sněhem a počítala blikající stromečky v rozsvícených oknech a zasněžených zahradách. Nemohla jsem se dočkat, až se vrátím domů. Jakmile jsem s tlukoucím srdcem stanula ve dveřích, ozvalo se zevnitř cinkání Ježíškova zvonečku. *Cililink*. Probíhala jsem domem a hledala kouzelnou jedli, která se pnula mnohem výš než jenom do stropu a zářila pravými hvězdami a kometami.

Tentokrát jsem o Vánocích nespatriila ani zlaté prase, ani jsem nepocítila sebemenší záchvěv vzrušení. Otec u stromečku zacinkal zvonečkem. Celé sváteční představení byla prachobyčejná iluze. Když jsem prohlédla pozadí kouzelných triků, magie Vánoc mi zdaleka nepřipadala tak přitažlivá. Skromná hromádka balíčků pod nazdobenými větvemi ve mně nevyvolala bezbřehý příval vděku. To, že mi dárky neposlalo nebe, ale rodiče je koupili v

obyčejném obchodě, jim značně ubíralo na hodnotě. Už mě tolik nebavilo dostávat věci. Případalo mi teď mnohem víc vzrušující obdarovávat ty druhé. Pozorovala jsem rodiče a Martu, jak trhají papír z dárků, které jsem vyrobila během své rekonvalescence. Otec rozbalil dřevěný popelník. Máti ode mě dostala ručně vyšívanou utěrku a Marta korálkový náhrdelník.

Po slavnostní večeři jsme se shlukli kolem máti u klavíru jako za starých časů a zpívali české koledy. Mírumilovná atmosféra v naší domácnosti však byla výsledkem dočasného příměří. Od Štěpána jsme se sestrou byly opět na válečné stezce s naší milovanou máti. Každá z nás však bojovala z úplně opačných důvodů. Marta si mohla vybrečet černě orámované oči, protože se nechtěla vrátit do Liberce. Já jsem naopak nepřestávala bulet, poněvadž jsem se svých studií odmítala vzdát.

Spojeným úsilím jsme do konce roku prolily jezero slz. Zvuk práskajících dveří a skřípajících zubů se rozléhal po celém domě. Sváteční atmosféra zhořkla výčitkami. Otec se nejprve v roli smírčího soudce pokoušel hasit prudký svár a dovést nás ke kompromisu. Když na sebe máti s Martou začaly ječet uprostřed silvestrovské oslavy, opustila ho trpělivost. Bylo jasné, že chladný rozum nikdy nepřemůže vír zjitřených ženských emocí. Nezbývalo, než se uchýlit k hrubé síle. S otevřenou pusou jsme se sestrou zíraly, jak si otec přehodil protestující matku přes rameno a odnesl ji po schodech do ložnice jako nějaký neandrtálský válečník. Nedbaje bušení drobných pěstiček do svalnatých zad, pevnou rukou otočil klíčem v zámku. Za zavřenými dveřmi chvíli doznívaly neartikulované zvuky předem prohraného zápasu, než posléze v celém domě zavládlo hrobové ticho.

Rodiče jsme toho večera už nespátřily.

Neměla jsem tušení, co otec s máti v noci provedl, ale na Nový rok ráno vypadala jako vyměněná. Zdála se podivně klidná a smířená, když nám u snídaně oznámila svoje novoroční předsevzetí. Marta mohla odejít z textilní školy pod podmínkou, že začne pracovat a postupně rodičům splácet náklady spojené s neúspěšným studiem. Co se mě týkalo, máti také nakonec obměkčila svoje srdce. Rozhodla, že jestliže mě místní dětská doktorka shledá úplně zdravou, dostanu ještě jednu šanci vrátit se k baletu. Otec se máti na oplátku zaručil, že si v novém roce promluví a ředitelem Babou o neprofesionálním chování soudružky Krůtové.

„Tak, holky.“ Zavelel u novoročního oběda. „Hezky se mamince omluvte a potřeste si s ní rukou na znamení míru.“

Zapila jsem své vítězství sklenicí broskvové limonády Broňa.

„*Na zdraví.*“ Rodiče s Martou si t'ukli Bohemia sektem. „*At' je tenhle rok šťastnější než ten minulý!*“ Všichni jsme se s chutí pustili do čočkové polévky a uzeného masa s bramborovými knedlíky.

PO TŘECH králích mi doktorka na zdravotním středisku zkontrolovala stetoskopem plíce. Pozorně mě změřila a zvážila a doporučila mi přibrat tři kila. Podle jejího názoru jsem sice byla zdravotně způsobilá k návratu na konzervatoř, ale kladla mi důrazně na srdce, abych se během prvních týdnů fyzicky nepřetěžovala. Musela jsem pak matce odpřisáhnout, že se budu během hodin klasického tance držet zpátky.

„*To je nám překvapeníčko!*“ Ivana Chudá mě ironicky přivítala, sotva jsem vplula do šatny v Domě Železničářů. „*Nemůžu uvěřit svým očím.*“ Ušklíbla se nakysle. „*Nemyslela jsem si, že tě tu ještě uvidíme.*“

Soudě podle Ivančina nového kožichu z králičí kůže, u Chudých měli toho roku mimořádně bohaté Vánoce.

„*Vidíš. Mě zase vůbec nepřekvapuje, že sis něco nemyslela.*“ Bez zaváhání jsem odsekla a pomyslela si. „*Všichni dobře víme, že v hlavě nemáš mozek.*“ Pohládila jsem proti srsti chlupy jejího kabátu. „*To jsou polární krysy?*“

Ačkoli jsem si na tvář nasadila sebevědomou masku, v hloubi duše mnou Ivančina uštěpačná poznámka silně otrásla. Žádná ze spolužaček se očividně neradovala z mého návratu. Všechny nejspíš tajně doufaly, že můj odchod ze zdravotních důvodů naplní pololetní kvótu neúspěšných studentek. Hozené kostky se teď však ocitly zpátky na stole. Neušlo mi, jak po mně vysoká Bára Dufková zklamaně pokukuje. Během svátků o kus povyrostla. Nechtělo se jí zpátky na pozici nejhorší tanečnice ve třídě.

Jakmile jsem vstoupila do studeného sálu, soudružka Krůtová viditelně pozvedla obočí, ale tvářila se, jako by mě neviděla.

„Šup. Šup. Všechny rychle ke tyči.“ Poklepala prkennou podlahu hůlkou. „Projedeme si teď v kuse celou choreografii. Jsem zvědavá, kolik se vám toho přes svátky vykouřilo z hlavy.“

Zaujala jsem svoje místo u okna mezi Kristýnou Varhánkovou a čokoládovou mulatkou v naději, že odkoukám jejich pohyby a později se doučím celou sestavu. Po pár krocích jsem ale s hrůzou zjistila, že mám po měsíci lenošení beznadějně zatuhlé tělo. Po chvíli mi došel dech. Vypadla jsem z rytmu a jen sporadicky skečovala jednotlivé figury komplikované choreografie. Nakonec už jsem nedokázala počítat kroky a zakopla uprostřed otočky.

Nemělo cenu pokračovat.

Ostatní spolužačky se kolem mě dál pohybovaly se strojovou přesností. Jejich paže a nohy mechanicky pumpovaly studený vzduch jako kovové písty a připomínaly mi parní lokomotivu z nedávné noční můry. Dokonce i Bára Dufková teď tancovala mnohem lépe než já. Dolehla na mě syrová pravda. Ujel mi zkrátka vlak.

Soudružka Krůtová mě už nepochybně odepsala. Dříve by mě ihned nemilosrdně ztrestala, kdybych se opovážila přerušit cvičení. Teď si mě vůbec nevšímala. Nenamáhala se mě ani uhodit holí. Byla jsem pro ní vzduch.

„Promiňte, soudružko.“ Provinile jsem se ozvala.

„Copak, děvenko?“ Její hlas zněl skoro přátelsky, když se ke mně přece jen nakonec otočila. *„Proč netancuješ?“* Tenké rty se jí zúžily ve zlomyslném úsměvu. *„Být tebou, tak tvrdě makám. Pololetní zkoušky jsou už za tři týdny.“*

„Nevím, kde začít.“ V krku se mi vzpříčil hořký knedlík. *„Nedokážu si zapamatovat všechny kroky. Potřebovala bych, abyste mě celou choreografii pomalu provedla.“*

„No ne? Ty ode mě něco potřebuješ?“

„Budte tak hodná.“ Panáčkovala jsem. *„Prosím. Pomozte mi.“*

„A proč bych to měla dělat?“ Soudružka Krůtová hovořila odporně nasládlým hlasem. *„Už chápeš, kdo z nás dvou na konzervatoř nepatří? Máš akorát velkou, nevyváchanou hubu, ale talentu, ani co by se vešlo za nebet.“*

Studánky očí mi přetekly slzami. „Proč jste ke mně tak nespravedlivá?“ Odvážila jsem se vzepřít. „Co jsem vám udělala?“

Bývala bych byla radši, kdyby mi soudružka Krůtová vztekle nafackovala, nebo mi za trest zmalovala zadek holí, než aby mi krutě odepřela možnost dohnat zmeškané učivo. Chvilí to vypadalo, že jsem ji svou upřímností přece jen vyprovokovala k brutální odvetě, když netrpělivé klepání na dveře přerušilo eskalující konflikt.

„Co se mě týče, Urbanová, tak už tu vlastně ani nejses.“ Stačila ještě zasyčet než přešla na opačnou stranu sálu. „Nechápu, co ode mě ještě chceš. Dej mi alespoň jeden důvod, proč bych s tebou měla ztrácet čas.“ Stiskla pak kliku u dveří a otevřela je prudce dokořán. „Koho to sem, sakra, čerti nesou?“

Spatřila jsem na prahu stát svoje rodiče.

„Jste tu správně v 1. B?“ Ptal se hlubokým hlasem otec.

Soudružka Krůtová před ním podvědomě couvla.

„Co, co pro vás mohu udělat?“ Zakoktala. „Jsem uprostřed vyučování. Nemohu se vám teď věnovat.“

„Jmenuji se Urban.“ Otec hovořil autoritativně jako školní inspektor. „Klidně dělejte, jako bychom tu nebyli.“ Sebevědomě stiskl profesorčinu pihatou rukou. „Nemáme v úmyslu rušit vás při práci, soudružko. Omlouvám se, že jsme se předem neobjednali.“ Aniž by čekal na svolení, pobídl matku, aby ho následovala dovnitř místnosti. „Prosím, pokračujte v tom, co jste doposud dělala. Přišli jsme se podívat na Mirandu. Zajímá nás, jak pracuje.“

Soudružka Krůtová jen s námahou zakrývala rozčilení. „Asi jsme si nerozuměli. Takže vy jste Mirandini rodiče? Za normálních okolností něco takového není dovoleno.“ Nervózně mžikala. „Toble je opravdu neobvyklá situace.“

„Máme ke tomu vážné důvody.“ Máti vypadala nebezpečně půvabná v přiléhavém kabátku a s černým kloboukem na hlavě. „Předtím, než Miranda onemocněla, upadla prý během vaší hodiny na mokrych schodech.“ Trpce se usmála a proklála tlustou učitelku vědoucím pohledem. „Sloužící lékařka na nemocniční pobytovosti v Motole nás upozornila na krvavé modřiny na Mirandinyh hýždích. Nemůžete se potom divit, že se s manželem chceme přesvědčit, v jakých podmínkách naše dítě studuje.“

„*Doufám, že vám naše soukromé vyšetřování nebude vadit.*“ Otec se rozhlížel po sále jako Sherlock Holmes.

Pihy na obličejích soudružky Krůtové najednou úplně vybledly. „*Onšem, že ne. To se rozumí.*“ Polkla naprázdno. „*Pravda, mramorové schodiště ve vstupní hale bývá po ránu značně kluzké. Nechápu, proč ho ti železničáři pořád vytírají.*“ Vysvětlovala. „*Nedovedete si představit, jak mě mrzí, že si Miranda způsobila takové zranění.*“ Soucitně na mě pohlédla a nestyděla se ke mně přistoupit, aby mě demonstrativně pohládila po vlasech. „*Chudinka malá. Bylo tobo na ní od začátku školního roku víc než dost.*“

„*Ale proč právě ona?*“ Otec si pozorně prohlížel moje spolužačky. „*Zajímalo by mě, jestli je tu ještě někdo jiný, komu se stala podobná nehoda.*“

Holčičky se na sebe vyděšeně podívaly a začaly se ošívát u tyče.

„*Začíná se připozdívat.*“ Soudružka Krůtová se scvrkla z tlusté krajty tygrovitě na obyčejnou ještěrku. Bezradně vzhledla k hodinám na zdi. „*Raději si o tom všem popovídáme až na konci vyučování.*“

Rodiče se usadili na lavici u dveří a se zaujetím pozorovali, co se bude dít.

„*Tak bonem, děvčátka. Ještě jednou si pomalu, krok po kroku, od začátku projedeme celou choreografii.*“ Soudružka nenápadně odložila hůl a jala se bodře vytleskávat zpomalený rytmus. „*Musíme dát Mirandě šanci, aby se to pořádně naučila.*“ Nepřestávala mě zahrnovat zářivými úsměvy.

Kousla jsem se do jazyku, abych se přesvědčila, že se mi to nezdá. Podobně jako Rumburak v Arabele, bývalá šantánová hopsanda v mžiku dokázala změnit hlas i řeč těla. Málem bych si ji spletla s Mary Poppins. Do konce hodiny mi trpělivě opravovala baletní postoje a vysvětlovala každý technický detail, dokud jsem si nezafixovala dlouhou sekvenci pohybů.

„*Miranda bude na sobě muset ještě pořádně zapracovat, aby dohnala všechno, co zmeškala během nemoci. Onšem při její inteligenci a talentu to nepochybně zvládne levou zadní.*“ Slyšela jsem ji říkat máti na konci lekce.

„Neměli bychom požádat ředitelství školy o odklad zkoušky?“ Bručel otec.

„Kdepak. To nebude zapotřebí.“ Horlivě ho ujistovala soudružka. „Mám v úmyslu věnovat Mirandě pár hodin volného času. Když bude do konce ledna dvakrát týdně docházet do školy o hodinu dřív, ráda jí pomůžu všechno dohnat.“

RODIČE NEPOCHYBNĚ udělali na soudružku Krůtovou silný dojem. Začala se ke mně chovat tak dobře, že jsem si až přála, aby s tím přestala. V úterý a ve čtvrtek ráno jsem pod jejím dohledem v ledovém sále praktikovala strečink. Už na mě nemusela vztáhnout ruku, aby se mi pomstila. Sama sobě jsem si teď před jejíma očima dobrovolně působila nevýslovná muka, což jí očividně působilo radost.

„Zvedni pravou nohu na tyč a sklouzni dolů do provazu.“ Soudružka Krůtová mi po ránu dýchala za krk. „Tak a teď si bezky přitáhni hlavu ke kolenu a narovnej záda.“ V zrcadle na mě zezadu mířila hůlkou, jako nabitou puškou. „Vidíš! Tak je to správně.“

Ze všeho nejradši mě viděla cvičit na prochládlé podlaze. Od rána se nemohla dočkat, až mi poručí roztáhnout zatuhlé nohy do ekarté a přitisknout břicho na zem.

„Tak a teď si pro změnu dáme košíček.“ Labužnický mi nařídila ke konci hodiny.

Bylo to moje nejneoblíbenější cvičení. Bývala bych přísahala, že teplota v sále byla několik stupňů pod nulou. V leže na břiše jsem se nechotně vzepřela pažemi o zem a zaklonila páteř v snaze přitáhnout si špičky špinavých piškotů až k temeni hlavy. Celá moje váha přitom spočívala na pupíku.

„No tak.“ Odfrkla si soudružka. „Chybí ti pár centimetrů.“

Moje tělo tvořilo jediný oblouk. Byla jsem jako had, zakousnutý do vlastního ocasu. Jen úzká mezera dělila má chodidla od hlavy. Ale at' jsem se snažila jak jsem chtěla, zmrzlé obratle mě odmítly poslouchat. Nedokázala jsem začarovaný kruh uzavřít.

„*Nejde to.*“ Kousla jsem se do rtů.

„*Dovol, abych ti trochu pomohla.*“ Než jsem si stačila uvědomit, co se děje, soudružka mě pevně uchopila za kotníky.

Slyšela jsem hlasité lupnutí v páteři.

„*Vidíš?*“ Zasmála se. „*Všchno jde, když se chce.*“

Podrážky piškotů mi teď pohodlně spočívaly na temeni hlavy, ale ztratila jsem přitom cit v nohou. Viděla jsem nad sebou pihatou profesorku vzhůru nohama. Zdála se nadmíru spokojená s výsledkem své práce.

„*Můžeš si dát pobov.*“ Rozverně klepla hůlkou do podlahy, aniž by jevila sebemenší starost o můj zdravotní stav.

„*Nemůžu.*“ Zaskučela jsem. „*Jsem zablokovaná.*“

„*Neboj. To se v baletu stává každou chvíli.*“ Mávla nade mnou rukou. „*Hnedka to spravíme.*“ Násilím mi odtrhla nohy od temena a stlačila je k zemi.

V páteři mi znovu luplo, tentokrát ještě o poznání hlasitěji než předtím, ale zázračně se mi uvolnila záda. Mohla jsem se hned postavit na nohy a zbytek dopoledne tančit u tyče. Zdálo se dokonce, že osteopatický zákrok soudružky Krůtové učinil mou páteř ohebnější. Obratle se mi najednou natahovaly kolem míchy jako na gumičce. Bývala bych mohla přemýšlet o kariéře hadí ženy.

Soudružčiny metody byly možná trochu neortodoxní, ale přinesly nečekané výsledky. Za tři týdny jsem se opět dostala do formy a složila pololetní zkoušku. Porota mé chvályhodné úsilí odměnila krásnou čtyřkou s hvězdičkou.

„*Když na sobě budeš dál pracovat, můžeš to na konci roku dotáhnout na trojku minus.*“ Slibovala soudružka Krůtová.

Konečně jsem viděla světlo na konci tunelu.

Začínalo se mi dařit. Martin mi nabídl, abych s ním nacvičila duet ve školním představení. S profesorkou Kudrnovou jsem nastudovala novou skladbu pro čtyři ruce. Každý čtvrtek jsme muzicírovaly ve sklepení Rudolfiny. O sobotách jsem docházela na Akademii za Barčou, dokud socha baletky nebyla hotová. K jedenáctým narozeninám jsem od otce dostala pravou balerínu posetou falešnými diamanty. Když jsem si ji pak druhého dne ráno oblékla na hodinu klasiky, Ivanka Chudá zezelenala závistí.

Sluneční paprsky na začátku března nezadržitelně pronikaly oknem baletního sálu a pomalu ohřívaly zatuchlý vzduch. Zdálo se, že mě nic nemůže zastavit na cestě ke štěstí, když jsem jednoho rána při cvičení pocítila nepříjemné brnění v bederní části páteře.

„Co je s tebou, Urbanová?“ Soudružce Krůtové nic neušlo. „Bolí tě noha?“

„Ale. Mám v ní trochu křeč.“ Masírovala jsem si stehno. „To přejde.“

Baletky jsou zvyklé potlačovat fyzickou bolest. Rozhodla jsem se ignorovat varovný signál a pokračovala v tanci.

Několik dní mě pak střídavě pánilo a mrazilo v pravé noze, jako by mi v žilách špatně kolovala krev. Bolest v kříži nepřestávala narůstat. Někdy mi bleskově vystřelovala z kyčle až do palce u nohou. Pokaždé jsem se musela kousnout do rtů, abych nevykřikla bolestí. Bála jsem se, že se prozradím a budu muset jít k doktorovi. Mlčky jsem trpěla a jako malá mořská víla tančila po neviditelných střepech. Naučila jsem se navzdor nesnesitelné bolesti roztáhnout rty do sličného úsměvu a předstírat, že se pohybuji s lehkostí.

„Poslyš Urbanová. Nebolí se ti náhodou klenby?“ Soudružka Krůtová mě zaměřila ostřížím zrakem. „Ukaž nártu.“ Podezřívavě mi proklepala podrážky růžových špiček dřevěnou hůlkou. „Řekni matce, ať tě vezme k ortopedovi.“

Extrémní ohebnost chodidel je pro baletky nepostradatelná. Sólistky by dokonce měly umět přitlačit palec u nohou až dolů k patě. Plochá chodidla automaticky znamenala profesní konec. Nemohla jsem nadále ignorovat zhoršující se situaci a musela se svěřit máti. Několik dní před Velikonocemi jsem se na zdravotním středisku podrobila vyšetření zkušenou dětskou lékařkou. Bezradně mi proklepala záda a poslala mě na kontrolu do Klimentsské nemocnice.

Na zelený čtvrtek jsem se po ránu zády opírala o oprýskanou zeď na přelidněné nemocniční chodbě. Všechny židle zabírali prošeďivělí pacienti s bolavými kyčlemi a artritidou. Brněla mě noha, ale neměla jsem se kam posadit. Dlouhé hodiny jsme s máti čekaly, než nasupená sestra vyštěkla moje příjmení ze dveří.

„Urbanová!“

Odložila jsem si šaty v předsínce a bázně vstoupila do ordinace.

Doktorka Petříčková, maličká a kulatá jako balón, mě překvapila svou dobrosrdečností. Pod obrovským rozteklým zadkem jí komicky vyčuhovala tenká noha kancelářské židle, ale sedadlo nebylo vůbec vidět. Chvilí mě zpovídala a přitom vyt'ukávala mé osobní údaje na elektrickém psacím stroji. Odhadla jsem její váhu na sto čtyřicet kilo.

„Když mi bylo jako tobě, bejvala jsem taky jako proutek.“ Tlusté prsty jí běhaly po klávesách jako profesionální klavíristce. Když se dozvěděla, že chodím na taneční konzervatoři, překvapivě prohlásila, že v mládí toužila být baletkou. *„Toble se ti stane, když s baletem najednou přestaneš.“* Buclatýma ručkama si demonstrativně ohmatala pneumatiky tuku.

Navzdory značné nadváze se ortopedka pohybovala čile. Vyskočila z otočné židle a jala se mě vyšetřovat na lůžku. Funěla přitom jako lokomotiva. Zkušeně mi projela páteř špalíčky prstů a bleskově na stroji naklepala žádost o rentgen. Po obědě jsme se s máti vrátily do ordinace a paní doktorka si pečlivě prostudovala černobílý obrázek proti světlu nástěnné lampy.

„Nezdá se mi, že by bylo s Mirandinou kostrou něco v nepořádku.“ Naježila obočí a mumlala chvíli v latině. Posléze se obrátila k máti. *„Problém s bortícími se klenbami je nejspíš spojený s náhlým růstem na začátku puberty. Napíšu Mirandě vitamín D a kalcium. Doufejme, že se to časem upraví.“* Dívala jsem se, jak bubnuje do kláves. *„Pro jistotu vás ještě zít'ra pošlu na krev.“* Dodala. *„A když už jsme u tobo, můžete se taky zastavit na neurologii.“*

Druhého rána jsme s máti za úsvitu zahájily oslavy Velkého pátku návštěvou nemocnice. Zatímco v Getsemanské zahradě políbil Jidáš Ježíše na tvář, podrobila jsem se na lačno odběru krve. Mladičká sestra mi opakovaně zapíchla jehlu do předloktí, než se posléze trefila do žíly. Překvapilo ji, že jsem ani nemrkla. Nepřestávala mě chválit za moji statečnost. Později

mě máti doprovodila o patro níž na neurologii. Žvýkala jsem na chodbě suchý rohlík a dlouhé hodiny nešťastně pozorovala procesí pacientů o berlích a na vozíčkách, hrnoucí se dovnitř a ven skrze dveře ordinace.

„*Další.*“ V poledne jsem přišla na řadu.

Neurolog měl holou hlavu a hustý černý knír. Připomínal mi průvodčího ve vlaku. Když mi poklepával kolena kladívkem, pískal si vesele pod fousy. „*Nervové reflexy jsou v pořádku.*“ Svítil mi baterkou do očí. „*Budu vás ale ještě muset poslat na EEG, abych mohl definitivně potvrdit diagnózu.*“ Řekl matce. „*Zkusím brknout doktorce Fouskové do čtvrtého patra, aby Mirandu prohlédla, než začnou svátky.*“ Dívala jsem se, jak točí číselným kotoučem na telefonu. „*Haló Martičko. Jak jsi dneska na tom? Mohla by ses mi odpoledne mrknout na jednu malou baletku?*“ Perlił do sluchátka. „*Díky, zlato. Věděl jsem, že se na tebe můžu spolehnout.*“ Plešatý neurolog položil telefon a nadiktoval sestře žádost o vyšetření.

„*Musím vás varovat, že se jedná o vcelku nepříjemné vyšetření.*“ Vzpomněl si, když šarmantně potřásl matce rukou. „*Ale jako baletka bude Miranda nejspíš asi zvyklá na bolest.*“

Přesunuly jsme se výtahem do posledního patra v podkroví nemocniční budovy. Smaltová cedulka na dveřích hrdě hlásila jméno vyšetřující lékařky. Ačkoli zima dávno skončila, prázdná čekárna s nízkým stropem byla nesnesitelně přetopená. Po půl hodině čekání nám procházející zdravotní sestra stroze sdělila, že si doktorka Fousková odskočila na oběd. Začínala jsem šilhat hlady. Máti se posléze odvážila sjet výtahem do přízemí a koupila nám v bufetu ruské vejce v umělohmotných miskách. Jedly jsme je pomocí plastických vidliček a přitom hlídkovaly před dveřmi ordinace.

„*Není to absurdní?*“ Konstatovala trpce máti. „*Narodila jsem se v rodině doktorů, ale nikdo z nich pro tebe nehne prstem. A to nemluvím o tom, že je moje matka osobně zodpovědná za zoufalý stav současného zdravotnictví.*“

Doktorka Fousková si protáhla polední pauzu do pozdního odpoledne. Kristus pán pomalu umíral na kříži. Kolem třetí se máti rozhodla ventilovat narůstající frustraci a šla zavolat otcí z veřejného telefonu na konci chodby. Naštěstí byl doma. Vyslechl si její výčet stížností na socialistické doktory a slíbil, že pro nás k večeru přijede autem.

Opona nad Golgotou už se právě roztrhla a Kristus pán odevzdal svojí duši Bohu, když se neuroticky vyhlížející ženička v bílém plášti přihnala od výtahu. Ani ji nenapadlo, aby se matce omluvila. Bez pozdravu vrazila klíč do zámku a práskla za sebou dveřmi vyšetřovny. Po hodině znovu otevřela a zamečela moje jméno.

„Tak prosím. Nezdržuj, holčičko.“ Pobídla mě nakvašeně. *„Bude lepší, když během vyšetření maminka počká venku.“* Vytlačila můj doprovod ze dveří a než se chudák máti stačila ohradit, zabouchla jí je před nosem.

Vyšetřovna doktorky Fouskové sestávala ze dvou místností. První byla nacpaná světélkujícími elektronickými přístroji. Druhé místnosti zase vévodilo obrovské, strašidelné křeslo. Podivný kus nábytku na první pohled připomínal mučící nástroj z křivoklátského sklepení. Doktorka mě bez okolků požádala, abych se svlékla do kalhotek. Na rozdíl od přetopené čekárny venku, masivní radiátory uvnitř ordinace netopily. Sledovala jsem hubenou neuroložku, jak mi pevnými řemeny poutá ruce a nohy ke křeslu. Zimou mi drkotaly zuby. Natřela mi kůži krémem a pokryla tělo plastikovými přísavkami. Chvilí trvalo, než mě pomocí drátů připojila k pípajícím přístrojům ve vedlejší v místnosti.

„Budu do tebe postupně pouštět stále více elektřiny, abych změřila tonickou aktivitu v tvých svalech, oké?“ Doktorka Fousková mi vrazila do úst dřevěný roubík. *„Toble musíš mít, aby sis přitom nepřekousla jazyk.“* Vysvětlila mi s odzbrojující samozřejmostí.

Sotva zmizela za dveřmi, moje tělo se začalo nekontrolovatelně zmítat v palbě elektrických výbojů. Každý z nich byl o poznání delší a silnější než ten předchozí, až jsem si připadala napůl mrtvá.

„Tak to bychom měli.“ Mnula si ruce paní doktorka, když se vrátila z vedlejší místnosti. *„Teď začnu vyšetřovat tvoje nártý.“* Vyndala mi z pusy uslintaný roubík. *„Budu potřebovat, abys mi přesně popisovala, co a jak tě kde bolí.“*

Než jsem se vzmohla k protestu, sundala plastikový obal z dlouhé, tenké jehly a zapíchlá mi ji hluboko do nártu. Zatmělo se mi před očima. Podle jejích příkazů jsem pak střídavě napínala a povolovala chodidla a přemýšlela o tom, jak Kristus trpěl na kříži, když ho k němu římsí vojáci přibíjeli hřebíky.

„Co ti připadá horší?“ Ptala se doktorka s profesionální zvědavostí. „Když napneš nobu nebo když jí naopak povolíš?“

„Nevím. Snad mě to bolí víc, když jí napnu.“ Skřípala jsem zuby.

Nedovedla jsem si představit autentičtější způsob oslavy velikonočních pašijí.

„Fajn.“ Doktorka Fousková mi neuroticky vytrhla dlouhou jehlu ven z nártu. „Tak a ještě druhou nobu.“

Chvíli se mi nimrala v levém nártu, než povolila řemeny, které mě poutaly k vyšetřovacímu křeslu, a dovolila mi, abych se oblékla.

„Jestli tomu dobře rozumím, v současnosti studuješ klasický tanec na pražské konzervatoři.“ Nezaujatě listovala mojí složkou. „Máš tedy v úmyslu stát se baletkou?“

„Mým největším životním snem je tančit roli Odety v Čajkovského Labutím Jezeře.“ Upřela jsem k ní nadějný pohled.

„Tak se na to tedy podívejme.“ Doktorka Fousková se zvedla ze židle a utrhla z nejbližšího přístroje roli počmáraného papíru. „Nervový tonus v pravém nártu máš značně nepravidelný.“ Oznamovala mi, když si prohlédla nesrozumitelné grafy. „Vzhledem k tomu, že klasický rentgen neprokázal žádné malfunkce ve struktuře kostry,“ pravila stroze, „obávám se, že zaznamenané nervové problémy souvisí s chronickou hepatitidou.“

„Co to znamená?“ Vyvalila jsem na ji oči. „Konkrétně.“

„Jestli krevní testy potvrdí moji diagnózu,“ neuroložka nervózně sklapla složku, „budeš mít s baletem utrum.“

Vyschlo mi v ústech a začala se mi točit hlava.

„To přece není možné.“ Jazyk se mi přilepil na patro. „Investovala jsem do baletu sedm let práce.“

„Budeš ráda, když budeš v dospělosti schopná normálně chodit.“ Doktorka Fousková přísně uzavřela debatu. Zamračila se a strnule povstala, jako by se nade mnou chystala vynést nejvyšší rozsudek. „Mohla bys taky klidně skončit na vozíčku.“

Její slova zněla z velké dálky jako na zpomaleném magnetofonovém pásku. Moje noční můra se stala skutečností. Zúžil se mi dech. Plameny strachu se rozhořely v plicích. Ztěžkly mi nohy. Slyšela jsem sama sebe hlasitě dýchat jako potápěč na dně oceánu. Doktorka Fousková mezitím pozvala máti dovnitř ordinace.

„Podle mého názoru je vaše diagnóza předčasná.“ Máti se snažila vypadat klidně, ačkoli její roztažené nozdry svědčily o opaku. *„Počkejme, co ukážou krevní testy.“*

Má mysl už nedokázala vnímat okolní dění. Připadalo mi, že spolu obě ženy konverzují v hebrejštině. Nechala jsem se matkou vyvést ze dveří EEG vyšetřovny a jako v hypnotickém spánku jsem nastoupila do výtahu.

„Co se, proboba, děje, Alice?“ Otec vyskočil z auta, sotva jsme vyšly z nemocniční budovy. Vypadal vyděšeně, když mu máti sdělila výsledek vyšetření. Nechala jsem rodiče diskutovat a otupěle pokračovala v chůzi. Přešla jsem po trávníku kolem dětského hřiště a opřela se o tepané zábradlí nad řekou.

Na druhé straně Vltavy se vedle Štvanice běhala velká budova Dopravních podniků, pokrytá špinavými dlaždičkami. Kdysi jsem tam pod vedením laskavé profesorky Šmídové udělala první baletní krůčky. Kolik mezitím uplynulo vody pod mostem? Pomyslela jsem si. Zdálo se to tak dávno. Oči mi překryl závoj horkých slz. Rozmazaně jsem přes něj na vlnách šedivé řeky viděla plout hejno bílých labutí.

„Nebreč, Trumpetko.“ Pár těžkých tlap mi přistál na ramenou. *„Pánbůh by nikdy nepřipustil, aby se ti stalo něco špatného.“* Otec mi něžně bručel do ucha. *„Na žádném vozíku nikdy jezdit nebudeš.“*

Jedna z labutí připlula k rampě, svažující se od nábřeží k hladině řeky. Jakmile se ladný pták vynořil z vody, rázem přestal vypadat ladně. Dívala jsem se, jak se labuť na krátkých nohách neohrabaně kolébá nahoru po dlažebních kostkách.

„Jsem zrovna jako ona.“ Bolest hořkého zklamání mi projela nemocnou nohou. Měla jsem pocit, že každou chvíli omdlím. *„Nikdy už nebudu tancovat Odetu s Martinem.“* Vzlykala jsem. Všechna moje dřina, moje sny a odříkání, se zdály úplně zbytečné. *„Jsem k ničemu. Můžu se jít zastřelit.“*

„*To nebude tak zlý.*“ Otec mě vzal do náruče a odnesl do škodovky. „*Maminka si myslí, že doktorka Fousková neví, o čem mluví.*“ Opatrně mě složil na zadním sedadle máti do náruče. „*Uvidíš, že všechno dobře dopadne.*“

Otočil klíčkem v zapalování a celou cestu domů mě dojemně utěšoval.

„*Možná je dobře, že se vykašleš na balet.*“ Kroutil volantem a nutil se do bodrého optimismu. „*Viš, jak operní zpěváci a herci říkají baletkám?*“ Snažil se přerušit burácející motor. „*Vývrtky!*“ Otřásl se při vzpomínce na zákulisí zlaté kapličky. V divadelním bufetu prý vyslechl nejednu zlomyslnou konverzaci, zatímco čekal, až mi skončí představení. „*Na vývrtku jsi zkrátka příliš inteligentní, Trumpetko.*“ Uzavřel pak svůj monolog. „*Zasloužíš si něco lepšího. Třeba tančit a zpívat v muzikálu jako Barbra Streisand!*“

KREVNÍ TESTY ukázaly, že se doktorka Fousková ve své diagnóze k mému štěstí zmýlila. Vědecké zkoumání neodhalilo žádné vážnější nesrovnalosti v mém metabolismu. Moje nervy i kosti se zdály v pořádku. Klenby chodidel se mi ovšem nepřestávaly bortit a v kříži mě nadále nesnesitelně píchalo. Vzhledem k tomu, že mým přetrvávajícím problémům oběžní ortopedka nedokázala přijít na kloub, rozhodla se mi doporučit, abych se odhlásila ze školy.

„*Vím, jak ti asi je.*“ Doktorka Petříčková mě mateřsky objala tučnými pažemi, když jsem u ní byla po Velikonocích na kontrole. „*Sama jsem tím kdysi prošla.*“ Sledovala jsem, jak na klapkách elektrického stroje vyklepává žádost o přerušení studia. Její krátké prsty se podobaly vídeňským párkům. Napadlo mě, jestli taky tak ztloustnu, až přestanu čtyři hodiny denně cvičit u tyče.

Pár dní poté mě Barča vzala na soukromou oslavu své promoce v Akademii umění. Sběrka excentrických umělců a intelektuálů v černém oblečení stála kolem dokola mé sochy. Zamyšleně popíjeli červené víno ze sklenic od hořčice a kouřili ručně ubalené cigarety bez filtru. Jeden druhému šeptal do ucha kritické poznámky. Všeobecně hluboké úvahy se nikdy

neobešly bez významných pohledů, které v sobě zároveň skrývaly několik dalších významů, podle toho, co si pod nimi zrovna kdo představoval.

„*Bravo.*“ Pár lidí si se mnou potřáslo rukou. Někteří dokonce trvali na tom, že se se mnou vyfotí.

„*Díky.*“ Připadala jsem si jako na vlastním pohřbu.

Ztvárněná v nesmrtelné hmotě, tyčila jsem se s rukama nad hlavou na piedestalu uprostřed ateliéru jako Mistr Hus. V mém případě však sádrový monument neoslavoval hrdinství. Stal se naopak věčnou připomínkou mého selhání.

„*Máš na baletku nezvykle svalnaté tělo.*“ Bářin profesor mi oplzle šeptal do ucha. Uznávaný akademický sochař měl od vína červené zuby a podobal se upíru. „*Kdy se můžeme těšit, že tě uvidíme na prknech, co znamenají svět?*“ Do nosu mi vnikl závan zkaženého dechu. Postarší alkoholik si podle Honzy po válce vybudoval úspěšnou kariéru socháním sovětských vojáků na tancích.

„*Nikdy se ze mě nestane baletka.*“ Odtáhla jsem se od něj. „*Mám nějaký divnej problém s nohama. Ale nikdo neví, jakěj.*“

Igor mě naštěstí zachránil ze spárů opilého národního umělce.

„*Promiňte, soudrubu profesore. Nebudete se zlobit, když vám na chvíli Mirandu odvedu?*“

Bářin spolužák mě zatáhl k improvizované tabuli s občerstvením.

„*Je sice blbý, že jsi se musela vzdát baletu, ale na druhou stranu teď zase můžeš jíst a pít, co brdlo ráčí, ne?*“ Povzbudivě na mě mrknul.

„*To jo. Hmm.*“ Rezinovaně jsem vzdechla.

Při pohledu na důstojné profesory ládující si do bezedných úst chlebičky s pražskou šunkou a plátky eidamu mě taky najednou přepadlo pokušení nacpat si pusou jídlem a spláchnout pachut' zklamání bublinkovou limonádou.

„Dej si tohle. Přivez jsem ho včera z bor.“ Mladý sochař mi pod nos strčil papírkový talířek s krvavým jelitem, jako by četl moje myšlenky. „To ti spraví náladu.“

Tentokrát mi jelito libě vonělo. Vytáhla jsem z jednoho konce špejli a namočila ho do hořčice na talíři.

„Nemůžu se dívat na to, jak jsi smutná.“ Igor mě otcovsky objal kolem ramen, zatímco jsem žvýkala strívko. „Můžu ti dát jednu nezaplátitelnou radu?“ Ukázal směrem k mojí soše. „Vidíš se támble na tom podstavci? Krucinál, seš slavná!“ Prohlásil kategoricky. „Vyser se na dětský sny. Jediný, co tě teď musí zajímat, jsou prachy.“

Při pohledu na výraz v mém obličejí se Igor zarazil. Začal se prohrabovat v kapse kalhot, až z nich triumfálně vytáhl kovovou pětikorunu.

„Každá mince má možná dvě strany, ale koukej.“ Názorně vyhodil pětikorunu do vzduchu. Chňapl pak po ní, jako by to byla moucha, a připlácl si ji na dlaň. „Panna nebo orel? Co myslíš?“ Zeptal se.

„Panna?“ Pokrčila jsem rameny.

Podíval se. „Ne. Orel. Ale pamatuj si, že ti to může být úplně fuk.“

„Jak to?“ Poraženecky jsem špitla.

„No, to je přece jasný.“ Poučil mě osvíceně Igor. „Když je ta mince tvoje, není důležitý jaká strana ti padne. Pořád máš v ruce bůra, ne? Rozumíš?“ Vtiskl mi pětikorunu do dlaně. „Na její kupní hodnotě se tím nic nemění.“

